

รายงานการไปราชการ ประชุม/สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย ดูงาน ณ ต่างประเทศ
และการไปปฏิบัติงานในองค์กรระหว่างประเทศ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ชื่อ/นามสกุล (๑) นางสาวนงนุช แม่เจีย

(๒) นางสาวอุษา เขียวชู

(๓) นางสาวอนุสรา แก้วเมือง

(๔) นายฐานันดร เพ็ชรดี

๑.๒ ชื่อเรื่อง/หลักสูตร

2019 Seminar on Forest Law Enforcement and Governance for Officials from Developing Countries
สาขานักศึกษา

สาขาย่อย

สาขาที่เกี่ยวข้อง

เพื่อ ประชุม/สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติงานวิจัย
 ดูงาน ไปปฏิบัติงานในองค์กรระหว่างประเทศ

แหล่งผู้ให้ทุน กระทรวงพาณิชย์ของสาธารณรัฐประชาชนจีน (จัดสัมมนาโดยสำนักจัดการป่าและทุ่งหญ้า
แห่งชาติ (National Academy of Forestry and Grassland Administration : NAFGA)

ประเทศที่ไป สาธารณรัฐประชาชนจีน

ระหว่างวันที่ ๑๙ กรกฎาคม – ๒๕๖๒

**ส่วนที่ ๒ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ประชุม/สัมมนา ปฏิบัติงานวิจัย และไป ปฏิบัติงานใน
องค์กรระหว่างประเทศ**

๒.๑ วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการนังคับใช้กฎหมายและการบริหารจัดการป่าไม้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน

๒.๒ เนื้อหาการศึกษาดูงาน (โดยย่อ)

ในการศึกษาดูงานที่ประเทศไทย ทำให้ได้รับความรู้และมุมมองด้านต่างๆ เกี่ยวกับการนังคับใช้
กฎหมายและการบริหารจัดการป่าไม้ของประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยมีการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรและกฎหมายด้าน
การป่าไม้เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ทั้งการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรใน
การบริหารจัดการป่าไม้ของประเทศไทยเรื่อยมา จนปัจจุบันได้มีการรวมการจัดการป่าไม้และทุ่งหญ้าไว้ด้วยกัน
การรับปัจจุบันใหม่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า และแนวทางการบริหารจัดการ
ป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งในเขตพื้นที่ป่า และนอกเขตพื้นที่ป่า การปฏิรูปที่ดินเพื่อจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ราษฎร
ผู้ยากไร้ภายในประเทศไทย โดยมีการกำหนดชนิดพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมในการปลูกแต่ละพื้นที่และจัดสรรให้ราษฎร และ
มีการสร้างระบบการเช่า จำนอง โอน หรือขายที่ดินป่าไม้ให้แก่ราษฎร การมีสถาบันวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและ
นักกรรมด้านการป่าไม้ของตนเอง เพื่อเก็บรวบรวมไม้ชนิดต่างๆ ซึ่งมีลักษณะคล้ายห้องสมุดไม้ การใช้เทคโนโลยี
ขั้นสูงเพื่อร่วบรวมข้อมูลไม้แต่ละชนิดเพื่อทำเป็นฐานข้อมูล การพัฒนาเทคโนโลยีแบบใหม่ที่ตรวจสอบแหล่งที่มา
ของไม้ และการวิจัยและเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อให้ได้พันธุ์ไม้ที่มีคุณภาพดี การพัฒนาแนวทางการค้าหั้นการนำเข้า

และส่งออกไม้และสัตว์ป่าที่มีมาตรฐานในระดับสากล โดยพัฒนา มาตรฐานการรับรองไม้จันมีมาตรฐานการรับรองไม้ของประเทศไทยเอง (China Forest Certification Scheme : CFCC) ซึ่งได้รับการรับรองจาก PEFC แล้ว และดำเนินการตามอนุสัญญาของ CITES จนสามารถส่งออกสัตว์ป่าไปขายยังต่างประเทศได้ การร่วมมือด้านการป่าไม้ของประเทศไทยกับนานาประเทศในด้านต่างๆ การมีระบบการตรวจสอบที่เข้มงวดเพื่อป้องกันการลักลอบการนำเข้าไม้และสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมายเข้ามาในประเทศไทย มีระบบการอนุญาตด้วยการอนุญาตเคลื่อนย้ายไม้ และการอนุญาตบรรจุภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมลดการค้าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ที่ถูกกฎหมายทั้งในประเทศและระดับสากล และการจัดโครงการระดับประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการป่าไม้ในภาพรวมของประเทศ เช่น โครงการเปลี่ยนพืชเกษตรเป็นป่าไม้ โครงการอนุรักษ์สัตว์ป่า โครงการต่อสู้กับการก่อหายเป็นทะเลทราย เป็นต้น

ส่วนที่ ๓ ปัญหา/อุปสรรค

ส่วนที่ ๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การจัดโครงการสัมมนาในครั้งนี้ ทำให้เห็นถึงภาพรวมของการบังคับใช้กฎหมายและการบริหารจัดการป่าไม้ของประเทศไทย ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทยได้ ซึ่งกฎหมายมีความสำคัญต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นกรอบและแนวทางในการวางแผนการดำเนินงาน อีกทั้งยังช่วยควบคุมการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น อันเป็นการทำลายทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่าของประเทศไทย ซึ่งจากการศึกษาดูงาน สิ่งสำคัญที่ได้รับคือในการออกกฎหมายได้ฯ คือ ควรพิจารณาให้ครอบคลุมรอบด้าน ไม่ใช่แค่การหานแนวทางการดำเนินงานเท่านั้น แต่การให้ความสำคัญกับบทลงโทษ และการชดเชยความเสียหายในกรณีที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนก็มีความสำคัญมากเช่นกัน เนื่องจากในบางครั้ง แม้ว่าจะมีการกระทำความผิด แต่หากไม่มีการกำหนดบทลงโทษที่ดังกล่าวลงในกฎหมาย ก็ไม่สามารถยุยงอุทานห้ามผู้กระทำความผิดได้ อีกทั้งหากประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากต้นไม้หรือสัตว์ป่า ก็ไม่สามารถยียวยาผลกระทบหรือชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ ดังนั้นควรมีการกำหนดสิ่งเหล่านี้ลงในกฎหมายให้ชัดเจน นอกจากนี้ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าจะไม่สามารถสำเร็จได้เลย หากไม่พัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศไทยไปด้วย ทั้งนี้ การพัฒนาทั้งสองอย่างต้องดำเนินการควบคู่กันไป เนื่องจากหากประชาชนในประเทศมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแล้ว ประชาชนเหล่านั้นจะเป็นกำลังสำคัญในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้แก่ประเทศไทยได้

ลงชื่อ นางสาวนุช แซ่เจีย ผู้รายงาน

(นางสาวนุช แซ่เจีย)

นักวิชาการป้าแม่ชำนาญการ

ลงชื่อ น.ส. นันดา ผู้รายงาน

(นางสาวอุษา เชิดชู)

นักวิชาการป้าแม่ปฏิบัติการ

ลงชื่อ น.ส. นันดา ผู้รายงาน

(นางสาวอนุสรา แก้วเหมือน)

นักวิชาการป้าแม่ปฏิบัติการ

ลงชื่อ นายฐานันดร เพ็ชรดี ผู้รายงาน

(นายฐานันดร เพ็ชรดี)

นักวิชาการป้าแม่ปฏิบัติการ

ส่วนที่ ๔ ความคิดเห็นผู้บังคับบัญชา

ลงชื่อ .....

(นางกันตินันท์ ผิวสอาด)

ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจการป้าแม่

ลงชื่อ นายธรรมนูญ อัครพินท์

((นายธรรมนูญ อัครพินท์))

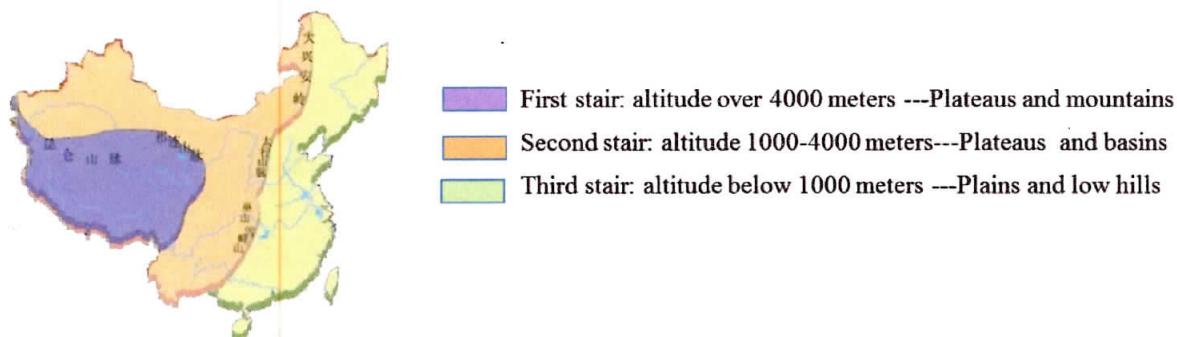
ผู้อำนวยการสำนักการอนุญาต

Brief Introduction to China and Forestry

๑. Profile of China

ตั้งอยู่ในเอเชียตะวันออก ทางด้านทิศตะวันตกของแปซิฟิก มีพื้นที่ประมาณ ๙.๖ ล้านตารางกิโลเมตร พื้นที่ใหญ่เป็นอันดับสามของโลก รองลงมาจากประเทศรัสเซียและประเทศไทย

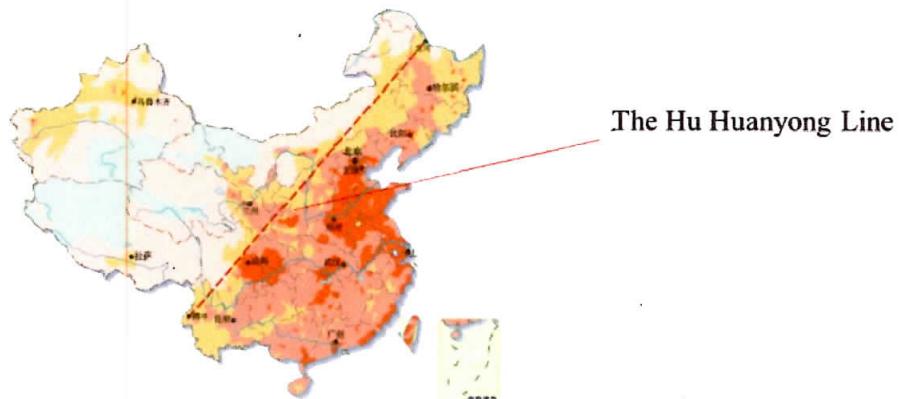
ความสูงจากระดับทะเลปานกลางลดลงจากด้านทิศตะวันตกมาทางฝั่งตะวันออก โดยสามารถแบ่งออกเป็น ๓ ชั้น ได้แก่ ที่ความสูง ๔,๐๐๐ เมตรขึ้นไป เป็นที่ราบสูงและภูเขา ความสูง ๑,๐๐๐ – ๔,๐๐๐ เมตร เป็นที่ราบสูงและที่ลุ่ม และความสูงต่ำกว่า ๑,๐๐๐ เมตรลงมา เป็นที่ราบและเนินต่ำ สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาที่ลาด และที่ราบสูง ประมาณ ๖๗ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ประเทศ และเป็นลุ่มน้ำและพื้นที่ราบ ประมาณ ๓๓ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ประเทศ

ทรัพยากรที่ดิน มีทั้งที่อยู่ในเขตชน์ กึ่งชื้นแห้งแล้ง และกึ่งแห้งแล้ง ประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศไทยสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท ได้แก่ พื้นที่เกษตร พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่ทุ่งหญ้า ทะเลทราย พื้นที่ชุ่มน้ำ เป็นต้น โดยพื้นที่เกษตรอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของประเทศไทย พื้นที่ทุ่งหญ้าอยู่ทางตอนเหนือและด้านทิศตะวันตก และพื้นที่ป่าไม้อยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือและทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศไทย

สภาพภูมิอากาศ สามารถแบ่งได้เป็น ๕ เขต ได้แก่ เขตร้อน เขตกึ่งร้อน เขตอบอุ่นปานกลาง เขตอบอุ่นและเขตหนาว ปริมาณน้ำฝนลดลงจากด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้มาทางฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือ ปริมาณน้ำฝนจะมีความแตกต่างกันมาก โดยทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้มีปริมาณน้ำฝนมากถึง ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร ในขณะที่ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือมีปริมาณน้ำฝนเพียง ๒๐๐ มิลลิเมตรเท่านั้น

ประชากรและกลุ่มชาติพันธุ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ประเทศไทยมีประชากรมากถึง ๑.๓๙ พันล้านคน ซึ่งคิดเป็น ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของประชากรโลก การกระจายตัวของจำนวนประชากรแบบได้ตามเส้น Hun Huanyong โดยทางด้านทิศตะวันออกของเส้นแบ่งเขตตั้งก่อต่อ มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ถึง ๘๔ เปอร์เซ็นต์ของจำนวนประชากรจีนทั้งหมดบนเนื้อที่ ๔๓ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ประเทศไทย ในขณะที่ทางด้านทิศตะวันตกของเส้นแบ่งเขต มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่เพียง ๖ เปอร์เซ็นต์บนเนื้อที่ ๕๗ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ประเทศไทย นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีกลุ่มชาติพันธุ์มากถึง ๕๖ กลุ่ม ซึ่งเป็นชาวอีสานคิดเป็น ๙๑.๖ เปอร์เซ็นต์ของประชากรทั้งหมด

๒. History and Culture of China

อารยธรรมจีนเริ่มขึ้นที่แม่น้ำหuangเหอ(Yellow River) และแม่น้ำyangtze (Yangtze River) ซึ่งเป็นพื้นที่รากลุ่ม อารยธรรมจีนยังไม่เคยล่มสลาย โดยมีประวัติศาสตร์ยาวนานถึงเกือบ ๕,๐๐๐ ปี นอกจากนี้ ประเทศจีนยังมีพื้นที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มากมาย เช่น สถานที่เก็บรูปปั้นทหาร ๔,๐๐๐ นาย ของจิ้นชีอู่เต้ (Terra Cotta Warriors Shanxi) กำแพงเมืองจีน (The Great Wall) พระราชวังดองห้าม (The Forbidden City) วัดเส้าหลิน (Shaolin Temple Henan) เป็นต้น

ประเทศจีนได้ปฏิวัติการเมืองการปกครองมาสู่ระบบสังคมนิยม รวมทั้งมีการเปิดประเทศ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ประเทศจีนได้เปิดประเทศมา ๓๐ ปีแล้ว

ด้านความคิดความเชื่อ มีทั้งลัทธิขึ้นจื้อ (Confucianism) ที่สอนให้มีความเมตตากรุณา ความชอบธรรม ความสุภาพ และความซื่อสัตย์ ศาสนาพุทธ (Buddha) ที่เชื่อในกฎแห่งกรรม และลัทธิเต๋า (Laotzu) ที่สอนไม่ให้แทรกแซงธรรมชาติ ให้เคารพธรรมชาติ ซึ่งลัทธิขึ้นจื้อ มีอิทธิพลมากที่สุด

วรรณกรรมและศิลปะ ประเทศจีนมีหนังสือบทกวีและนวนิยายมากมาย โดยมีนวนิยายคลาสสิกที่มีชื่อเสียงของจีน ๔ เรื่อง ได้แก่ สามก๊ก ซ้องกั๊น ไซอิ๊ว และความฝันในหอแดง

นอกจากนี้ ยังมีละครจีนโบราณมากกว่า ๓๐๐ แบบ โดยการแสดงจีวถือว่ามีชื่อเสียงมากที่สุดของจีน

ด้านอาหาร มีความหลากหลายทั้งรูปแบบ สี กลิ่น รสชาติ ซึ่งมีเอกลักษณ์ของความเป็นจีนและชาติจีนดีมากนานกว่า ๓,๐๐๐ ปีแล้ว จนชาติอื่นเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งของจีน

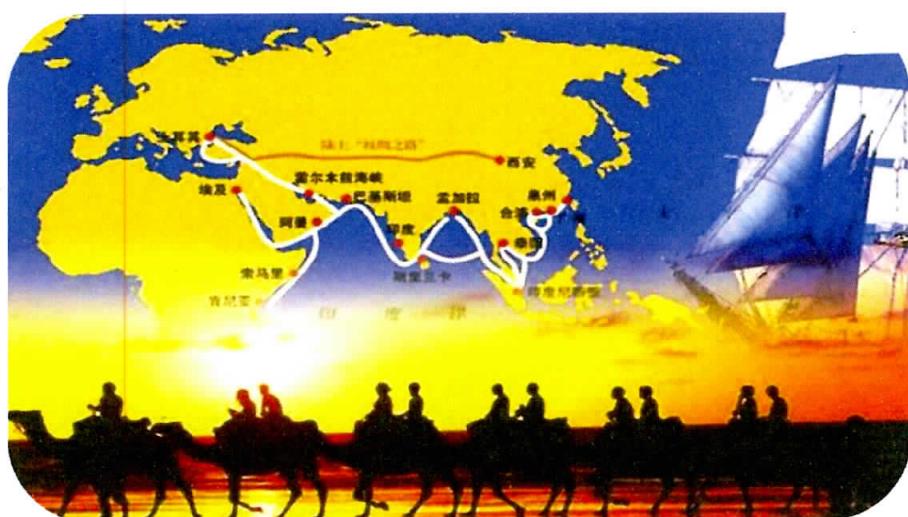
๓. Contemporary China

การเมืองการปกครอง อยู่ภายใต้การปกครองของพระคocomมิวนิสต์จีน นอกจากนี้ ประเทศจีนยังแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๒๓ จังหวัด ๕ เขตการปกครองตนเอง ๔ เขตเทศบาล และ ๒ เขตการปกครองพิเศษ ได้แก่ ฮ่องกง และมาเก๊า

ด้านเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประเทศจีนมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับสองของโลกและมีค่า GDP ต่อหัวที่ ๑๐,๐๐๐ USD ซึ่งอยู่ที่อันดับ ๗๐ ของโลก อย่างไรก็ตาม การพัฒนาทางเศรษฐกิจของจีนยังมีความท้าทาย นั่นคือการพัฒนาความไม่สมดุลกันระหว่างส่วนภูมิภาค พื้นที่ห่างไกล และเมือง ซึ่งขึ้นอยู่กับการลงทุนและโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และในปัจจุบันประเทศจีนได้เปลี่ยนจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ ที่รวดเร็วมาเป็นการเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีคุณภาพแทน

ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประเทศจีนได้พัฒนารถไฟฟ้าความเร็วสูง ธุรกิจ E-commerce การจ่ายเงินผ่านมือถือ คลื่นความถี่ 5G การสำรวจอากาศ การสื่อสารด้วยควอนตัมและปัญญาประดิษฐ์ (AI)

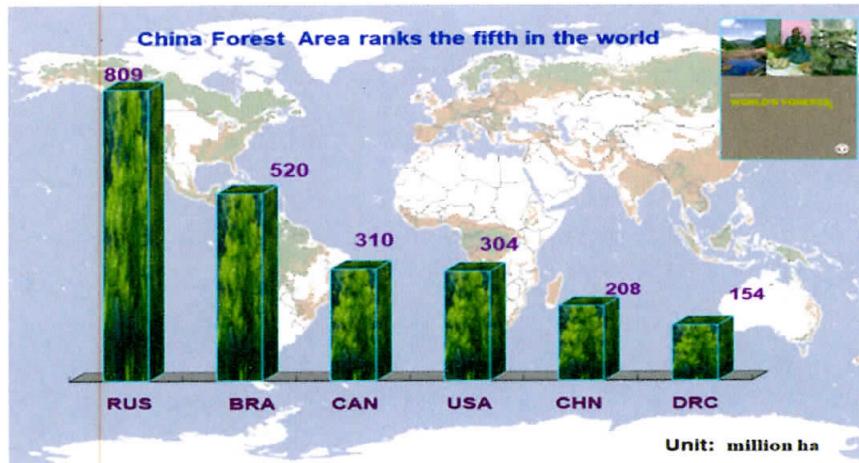
ความสัมพันธ์ทางการทูต ประเทศจีนได้ร่วมมือกับประเทศโลกที่สาม (ประเทศกำลังพัฒนา) เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางอาหารผ่านนโยบายการต่างประเทศของจีน ดังจะเห็นได้จากโครงการ Belt and Road Initiative Builds Common Prosperity

๔. Forestry in China

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ประเทศจีนได้มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารป่าไม้ของรัฐบาลเป็นการบริหารป่าไม้และทุ่งหญ้าแห่งชาติ (National Forestry and Grassland Administration : NFGA) ซึ่งรวมการจัดการป่าไม้และทุ่งหญ้าเข้าไว้ด้วยกัน บทบาทหน้าที่ของ NFGA ได้แก่ การควบคุมดูแลและบริหารจัดการป่าไม้ ทุ่งหญ้า พื้นที่ชุมชน ทะเลทราย การลงทุนและการใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่า การอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ การสร้างพื้นที่สีเขียว การจัดการอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น

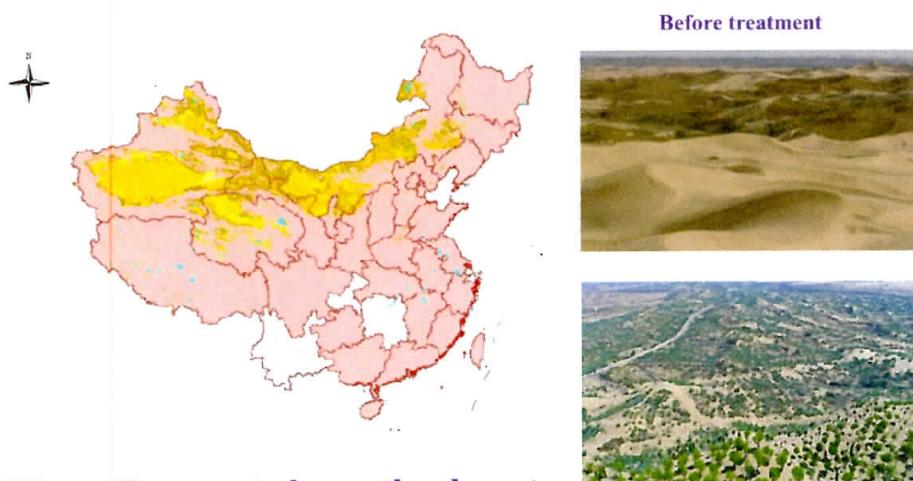
ป่าไม้ของประเทศจีนแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท ได้แก่ ป่าสนเขตอบอุ่น ป่าสนน ผลัดใบ ป่าผลัดใบ ป่าไม้ผลัดใบกึ่งเขตร้อน และป่าฝนเขตร้อน พื้นที่ป่าไม้ของประเทศจีนมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ห้าของโลก รองลงมาจากประเทศไทย เชีย ประเทศไทย บรasil ประเทศไทยและประเทศไทยตามลำดับ

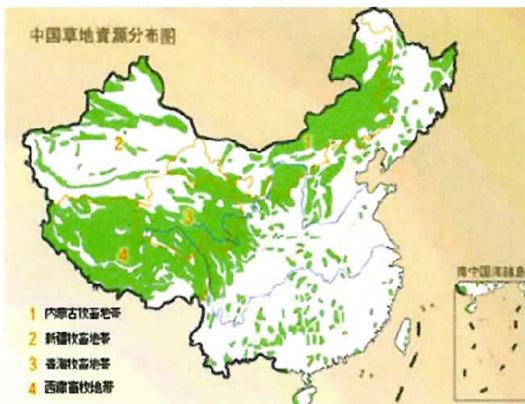
อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศจีนจะมีพื้นที่ป่าใหญ่เป็นอันดับห้าของโลก แต่ทรัพยากรป่าไม้ยังถือว่าขาดแคลนมีคุณภาพดี และมีการกระจายตัวที่ไม่สม่ำเสมอ โดยพื้นที่ป่าไม้ของประเทศจีนส่วนใหญ่จะขึ้นในที่ที่มีปริมาณน้ำฝนมากกว่า ๔๐๐ มิลลิเมตรขึ้นไป อีกทั้งอัตราการปักคลุมของพื้นที่ป่าไม้และปริมาตรไม้ต่อหัวกลับมีน้อย เพียง ๑/๗ ของค่าเฉลี่ยโลกเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอ กับความต้องการของคนในประเทศ

การปกป้องพื้นที่ชั่มน้ำ ประเทศจีนมีพื้นที่ชั่มน้ำประมาณ ๕.๕๘ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ประเทศทั้งหมด การปกป้องพื้นที่ชั่มน้ำยังเชื่อมกับความท้าทายมากมาย ซึ่ง NFGA ได้ดำเนินการโดยมีการปรับปรุงแผนแม่บท ใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพดีกว่าเดิม สร้างกฎระเบียบต่างๆ ดำเนินการโครงการฟื้นฟูพื้นที่ชั่มน้ำ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย เป็นต้น

การต่อสู้กับการกล่าวเป็นทะเลราย ประเทศจีนมีพื้นที่ทะเลรายประมาณ ๒๗.๒ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ประเทศทั้งหมด ซึ่งทางการจีนมีความพยายามที่จะสกัดกั้นการขยายตัวของทะเลรายผ่านโครงการต่างๆ จนพื้นที่ทะเลรายลดลงประมาณ ๑,๙๘๐ ตารางกิโลเมตรต่อปี

การปกป้องพื้นที่ทุ่งหญ้า ประเทศจีนมีพื้นที่ทุ่งหญ้าประมาณ ๑๒ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่โลกทั้งหมด ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีชนิดพื้นธุรกิจปักคลุมถึง ๕๕.๓ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเพิ่มขึ้น ๔.๓ เปอร์เซ็นต์ เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๔

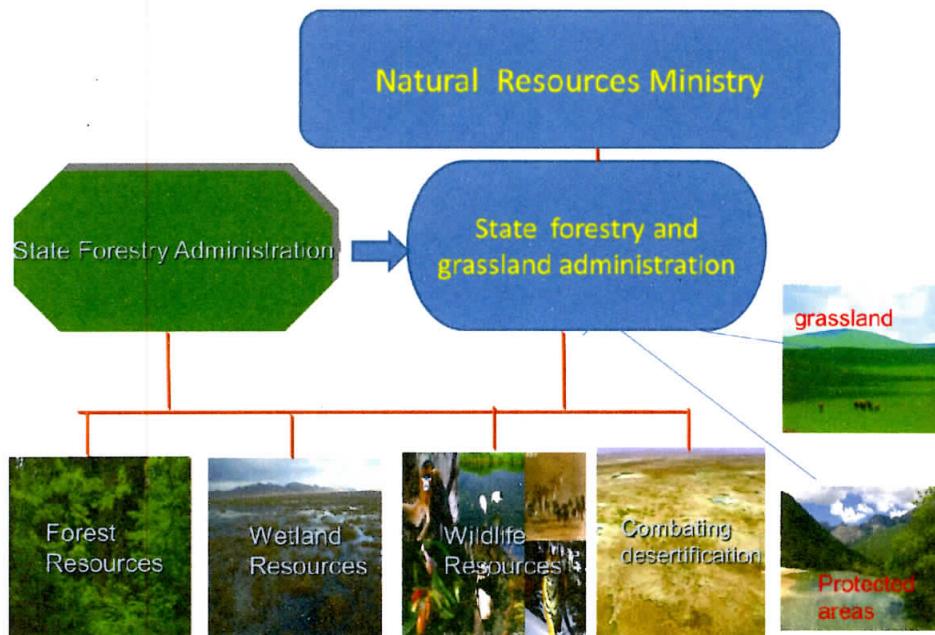
The green part shows the grassland

การปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพ ประเทศจีนมีทรัพยากรสัตว์ป่ามากมาย โดยสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังมีมากถึง ๖,๔๔๒ ชนิด คิดเป็น ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของโลก และยังมีชนิดพันธุ์พิเศษมากกว่า ๓๐,๐๐๐ ชนิด ซึ่งจัดอยู่ในอันดับที่สามของโลก นอกจากราชอาณาจักรนี้ ยังมีเขตอนุรักษ์ธรรมชาติมากกว่า ๑๑,๐๐๐ แห่ง ประกอบด้วย เขตอุทยาน เขตพื้นที่ชุมชน จุดชมวิว เขตอุทยานทางภูมิศาสตร์ และสวนสาธารณะในมหาสมุทร ซึ่งครอบคลุม ๑๙ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ประเทศ ในระบบนิเวศบนบก มีจำนวนประชากรสัตว์ป่าถึง ๘๕ เปอร์เซ็นต์ และมี ชนิดพันธุ์พิเศษถึง ๖๕ เปอร์เซ็นต์ ที่ได้รับการคุ้มครอง อย่างไรก็ตาม ประเทศจีนก็ยังคงมีความท้าทายในด้าน การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอยู่ ซึ่งทางการจีนได้มีมาตรการป้องกันและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ต่างๆ มากมาย ซึ่งกระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศจีนอีกด้วย

Forest Legal Systems and Policies in China

๑. Basic Information

๑.๑ โครงสร้างการบริหารทรัพยากรป่าไม้ของประเทศจีน มีการปฏิรูปมาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้มีการปฏิรูปอีกครั้ง โดยการรวมการจัดการทุกๆ เข้ามาไว้กับการจัดการป่าไม้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างดังกล่าวได้ส่งผลต่อภารกิจในการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ ด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ หากกล่าวถึงกรรมสิทธิ์ในที่ดินป่าไม้ของประเทศไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ๑) ที่ดินป่าไม้ที่รัฐเป็นเจ้าของ มีเนื้อที่ประมาณ ๓๔.๖๖ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด ซึ่งถูกควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐ และ ๒) ที่ดินป่าไม้ที่มีการจัดการร่วมกัน มีเนื้อที่ประมาณ ๖๑.๓๔ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด และมีการจัดการป่าไม้หลากหลายรูปแบบ เช่น ควบคุมดูแลในระดับครัวเรือน ระดับชุมชน หรือควบคุมดูแลโดยภาครัฐ

๑.๒ ประเทศไทย สามารถจำแนกได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ในการจำแนก เช่น หากจำแนกตามแหล่งที่มา สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ๑) ป่าธรรมชาติ คิดเป็น ๖๓.๕๕ เปอร์เซ็นต์ และ ๒) สวนป่า คิดเป็น ๓๖.๔๔ เปอร์เซ็นต์ เป็นต้น นอกจากป่าไม้ ยังมีป่าไม้ ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ ๖.๔๑ ล้านไร่ เนื้อที่กว้างขวาง

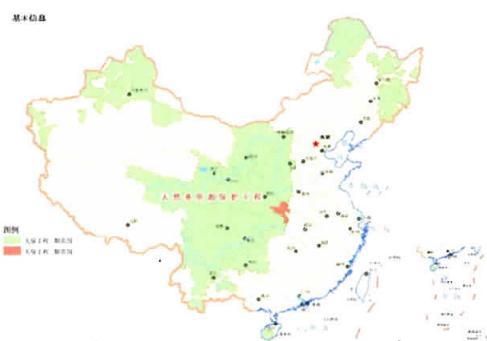
๑.๓ การบรรลุเป้าหมาย องค์การนาชาติได้ประกาศว่าประเทศไทยช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้แก่โลก ซึ่งการที่ประเทศไทยสามารถเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้แก่โลกได้ทั้งที่มีขนาดพื้นที่ประเทศไทยกว้างใหญ่ เนื่องมาจากการดำเนินการหลากหลายแนวทาง ได้แก่ ๑) การปกป้องระบบนิเวศป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพ ๒) การต่อสู้กับการก่อจลาจลทางเลหราย ๓) การพัฒนาอุตสาหกรรมป่าไม้ โดยส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าภาคอุตสาหกรรมป่าไม้ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ๔) การมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งมั่นชัดเจน กล่าวคือต้องการให้ประเทศไทยเป็นประเทศไทยสีเขียว (Greening China) จะจากเข้าแห่งความแห้งแล้ง รวมทั้งยังมีการจัดโครงการสร้างแนวรั้วป่าไม้ทางตอนเหนือของประเทศไทย ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ด้านทิศเหนือ และ

ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าให้ได้ ๑๕.๕๙ เปอร์เซ็นต์ จาก ๕.๐๕ เปอร์เซ็นต์ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๓

The pink part shows the project area

- ๔) จากเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ นำมาสู่การดำเนินโครงการที่สำคัญ ๖ โครงการ ได้แก่
 ๔.๑) โครงการปกป้องปาร์ธรรมชาติ

The green and red part shows the project area

- ๔.๒) โครงการเปลี่ยนพืชเกษตรเป็นป่าไม้

Nationwide campaign

- ๔.๓) โครงการปลูกไม้โตเร็วและไม้ที่มีมูลค่าสูง
 ๔.๔) โครงการสร้างแนวรั้วป่าไม้บริเวณตอนกลางและตอนล่างของแม่น้ำแยงซี

The green part shows the project area

- ๕.๕) โครงการอนุรักษ์สัตว์ป่า
- ๕.๖) โครงการต่อสู้กับการกล่าวเป็นทางเลหราย
- ๖) มีการปฏิรูปโครงสร้างและหน้าที่การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๒. Key Forest Legal Systems and Forest Policies

ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้อよู่ ๔ กฎหมายหลัก ได้แก่ กฎหมายป่าไม้ กฎหมายคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายต่อสู้กับการกล่าวเป็นทางเลหราย และกฎหมายการทำสัญญาที่ดินในพื้นที่ชนบท ซึ่งภายใต้กฎหมายจะมีกฎหมายเบียบ ข้อบังคับ เพื่อเป็นแนวทางในการบังคับใช้และปฏิบัติอีกมากมาย

สำหรับด้านการป่าไม้ มีระบบกฎหมายป่าไม้และนโยบายป่าไม้ที่สำคัญ ดังนี้

(๑) ระบบสิทธิในที่ดินป่าไม้มีทั้งที่เป็นของรัฐ และสิทธิในการจัดการร่วมกัน โดยสิทธิในการจัดการร่วมกัน หากเป็นระดับครัวเรือนจะมีสิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดิน ๗๐ ปี หากเป็นภาคส่วนเอกชน สิทธิการใช้ประโยชน์ที่ดินจะกำหนดไว้ในสัญญา

(๒) ระบบการปลูกและฟื้นฟูป่าไม้

๒.๑) ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๐ – ๖๐ ปี (๕๕ ปี สำหรับผู้หญิง) ยกเว้นคนแก่ คนที่มีสุขภาพร่างกายอ่อนแอ หรือทุพพลภาพ จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมปลูกต้นไม้ ๓ – ๕ ต้นทุกปี รวมทั้งต้องให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการฟื้นฟูป่าไม้ด้วย หากไม่ทำจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการรักษาสิ่งแวดล้อม (Greening fee) สำหรับเกษตรกร จะได้รับการยกเว้นไม่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้นำประเทศจะมาร่วมกิจกรรมปลูกป่าดังกล่าวทุกปี

๒.๒) มีการส่งเสริมให้ปลูกต้นไม้โดยจะให้เงินสนับสนุนการปลูกต้นไม้ดังกล่าว อีกทั้งจะต้องดำเนินการปลูกพื้นฟูภายใน ๒ ปี ภายหลังจากการตัดไม้ ต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมในการปลูกพื้นฟูป่าไม้ ใช้กล้าไม้พันธุ์ รวมทั้งใช้พันธุ์ไม้ท้องถิ่นในการปลูกพื้นฟู และต้องปลูกพืชหลากหลายชนิดแทนการปลูกพืชชนิดเดียว

๓) ระบบการจัดการและการใช้ประโยชน์ป่าไม้

๓.๑) มีระบบการควบคุมและการจัดการกับโรคและแมลงป่าไม้โดยผู้ดำเนินการอาจจะเป็นเจ้าของพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต หรือรัฐ

๓.๒) มีการสำรวจทรัพยากรป่าไม้เพื่อหาปริมาณไม้ที่สามารถตัดได้ โดยผู้ที่ต้องการใช้มีจะต้องมาลงทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่รัฐ และต้องได้รับการอนุญาตก่อน จึงจะสามารถตัดได้และต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ด้วย

๓.๓) ต้องได้รับการอนุญาตให้เคลื่อนย้ายและดำเนินการแปรรูปเสียก่อน จึงจะสามารถดำเนินการได้

๔) ระบบการคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้

๔.๑) มีการจัดตั้งเขตอนุรักษ์และอุทยานซึ่งประเทศไทยมีพื้นที่ป่าที่ป่าที่ได้รับการปกป้องมากถึง ๑๐๘,๐๐๐ แห่ง มีเขตอนุรักษ์ธรรมชาติถึง ๒,๗๕๐ แห่ง และมีวนอุทยานถึง ๓,๔๐๐ แห่ง โดยจะมีกฎระเบียบและนโยบายในการดูแลพื้นที่ดังกล่าวด้วย

๔.๒) การปกป้องดูแลป่าธรรมชาติ นอกจากโครงการปกป้องป่าธรรมชาติ ยังมีการให้เงินสนับสนุนในการรักษาป่าธรรมชาติ และห้ามไม่ให้มีการตัดไม้ในป่าธรรมชาติเด็ดขาด

๔.๓) มีระบบการอนุญาตเวนคืนพื้นที่ป่าไม้ หากมีความจำเป็นโดยจะมีการจ่ายค่าธรรมเนียมในการเวนคืนพื้นที่ป่าไม้ให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ

๔) ระบบการสนับสนุนทางการเงิน มีการสนับสนุนทางการเงินในการสร้างเรือนแพชำ การปลูกต้นไม้ และการดูแลป่า มีกองทุนเงินสดเชย์ที่เกี่ยวของกับการดำเนินการด้านป่าไม้ มีนโยบายเงินกู้โดยมีอัตราดอกเบี้ยต่ำ และมีเงินอุดหนุนการประกันภัยป่าไม้

๓. Law and Policy Implementing System

มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมากกว่า ๒๐๐,๐๐๐ คนในการปฏิบัติงาน จะดำเนินการตามกฎหมาย มีขั้นตอนในการบริหารจัดการ ซึ่งหากเกิดปัญหาขึ้น จะมีระบบการตรวจสอบการบริหารงาน มีการดำเนินคดีทางปกครอง และมีการชดเชยสำหรับการบริหารงาน

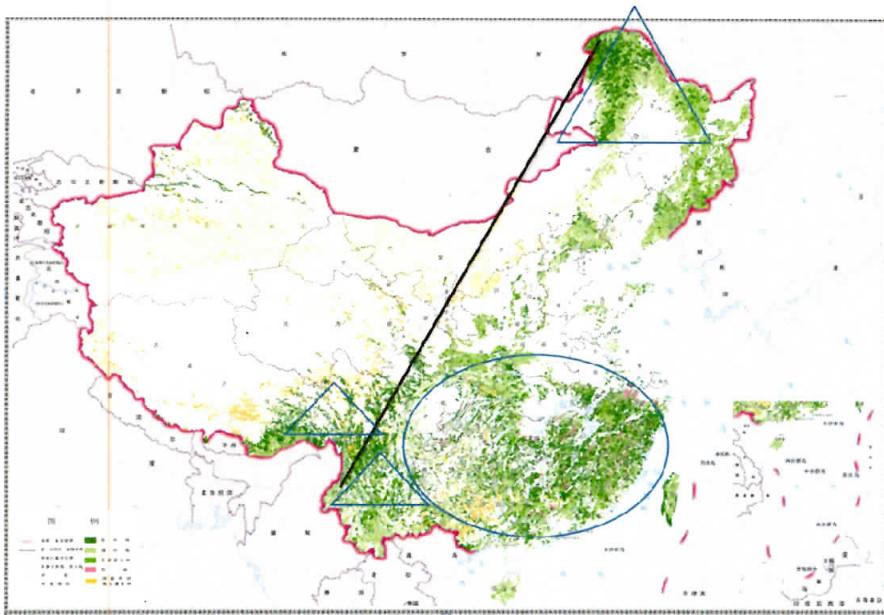
๔. Looking into the Future

ในปัจจุบัน คนจีนนิยมท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากขึ้น ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของป่าไม้ที่มีต่อสุขภาพของตนเอง มีความต้องการป่าไม้เมืองมากขึ้น และยังนิยมใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ทำมาจากไม้หรือวัสดุ ธรรมชาติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระแสที่เกิดขึ้นดังกล่าวมาจากการพัฒนาและการขยายตัวของเมืองนอกจานนี้ ยังมีแนวทางการผลักดันการสร้างความเจริญบนพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มี Roadmap สำหรับการปกป้องและปรับปรุงสิ่งแวดล้อม มีแผนกำหนดเป้าหมายการป่าไม้ และมีรัฐสภาพแห่งชาติ เพื่อรับผิดชอบดูแลด้านป่าไม้โดยเฉพาะ

Management of China's Collective-owned Forest Land

๑. Background of China's Forest Land

พื้นที่ป่าไม้ของประเทศจีน แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ป่าที่รัฐเป็นเจ้าของ โดยมีประมาณ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ และป่าที่มีการจัดการร่วมกันระหว่างรัฐและประชาชน โดยมีประมาณ ๖๐ เปอร์เซ็นต์

จากภาพข้างต้น แสดงการกระจายตัวของพื้นที่ป่าไม้ของประเทศจีน ซึ่งสามเหลี่ยมเป็นป่าธรรมชาติ ซึ่งรัฐเป็นผู้ดูแล และวงกลมเป็นป่าที่มีการจัดการร่วมกันระหว่างรัฐและประชาชน

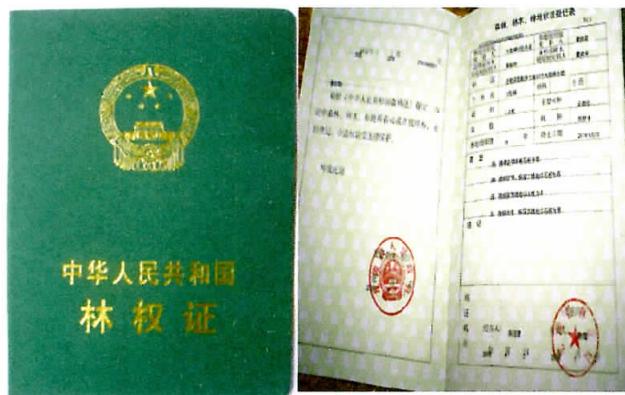
๒. China's Collective Forest Tenure Reform (CFTR)

รัฐบาลจีนได้ผลักดันการปฏิรูปการถือครองที่ดินป่าไม้อายุยาวนานร่วม (ในป่าที่มีการจัดการร่วมกัน มีเช่นป่าธรรมชาติ) เนื่องมาจากเหตุผล ๕ ประการได้แก่ ๑) เนื่องจากทรัพยากรป่าไม้มีคุณภาพดี เพียง ๗๑ ลูกบาศก์เมตรต่อเฮกเตอร์ ๒) ต้องการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าให้ดีขึ้น ๓) ส่งเสริมการจ้างงานให้แก่ประชาชนที่มีความยากจน ๔) สร้างการเติบโตแบบใหม่ โดยการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และ ๕) ต้องการทำให้สิทธิในที่ดินทำกินมีความชัดเจน เพื่อสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมและลงทุนในภาคป่าไม้

รัฐบาลจีนได้ทดลองโครงการนำร่องในการปฏิรูปการถือครองที่ดินป่าไม้ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ และได้ปฏิรูปทั่วทั้งประเทศ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑โดยมีเป้าหมายของการปฏิรูป ๕ ข้อ ได้แก่ ๑) เพื่อทำสัญญาที่ดินป่าไม้กับเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในป่า ๒) เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการจัดการป่า ๓) เพื่อเพิ่มคุณภาพป่าไม้และเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร และ ๔) รักษาระบบนิเวศให้มีความสมดุลและสร้างความสามัคคีให้กับชุมชนที่อาศัยอยู่ในป่า

การปฏิรูปการถือครองที่ดินป่าไม้ มี ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑) ทำให้สิทธิความเป็นเจ้าของในที่ดินป่าไม้และต้นไม้มีความชัดเจน โดยมีสัญญาให้ใช้พื้นที่๑๐ ปี

- (๒) ทำขอบเขตที่ดินป่าไม้ให้มีความชัดเจน รวมทั้งแก้ปัญหารับร่องสิทธิ์ทำกินในที่ดินป่าไม้
 (๓) ให้เกษตรกรมีสิทธิ์ดำเนินการในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งสิทธิ์ดังกล่าวจะอยู่ภายใต้กฎหมาย
 (๔) รับประกันสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้ ซึ่งหากเงื่อนไขและวัตถุประสงค์ของที่ดินป่าไม้
 ไม่เปลี่ยนแปลง เกษตรกรสามารถเช่า จำนอง โอน หรือขายที่ดินป่าไม้ได้ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นไป
 ตามกฎหมาย
 (๕) รับประกันหรือปกป้องสิทธิ์ของเกษตรกร โดยรัฐจะให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษาทางด้าน
 กฎหมาย และให้บริการแก่เกษตรกร เช่น ให้เงินอุดหนุนด้านการป่าไม้ ลดและยกเว้นค่าเสียภาษี ให้วิทยาการ
 และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ป่า

๓. Collective Forest Tenure Trading (CFTT)

หากเกษตรกรต้องการเช่า จำนอง โอน หรือขายที่ดินป่าไม้ของตนเอง สามารถดำเนินการได้
 เนื่องจากมีกฎหมายสัญญาที่ดินและกฎหมายป่าไม้รองรับอยู่ โดยมีหลากหลายช่องทาง ดังนี้

- (๑) การเช่าที่ดิน เป็นวิธีการที่ง่าย ของป่าให้ผลผลิตเร็ว เช่น ไฟ ต้นไม้ที่เน้นบันชา ผลไม้ สามารถ
 สร้างรายได้ได้อย่างรวดเร็ว
 (๒) การรับซ่วงต่อ วิธีการนี้ ผู้เช่ารายแรกได้ทำสัญญากับเจ้าของที่ดิน และมีผู้รับซ่วงมาทำสัญญات่อ
 จากผู้เช่าคนที่หนึ่ง

- (๓) การโอน เกิดขึ้นเมื่อผู้เช่าไม้ได้ทำสัญญากับเจ้าของที่ดินแล้ว เจ้าของที่ดินจะโอนให้ผู้รับซ่วงต่อ
 โดยตรง ทั้งนี้ การโอนลักษณะนี้จะเกิดขึ้นได้ เจ้าของที่ดินต้องมีรายได้จากการเกษตร และผู้รับโอนจะต้องเป็น
 เกษตรกร เพื่อเป็นการรับประกันชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร ว่าจะไม่เสียที่ดินให้แก่นายทุน และที่ดินจะไม่
 ถูกนำไปใช้ประโยชน์ผิดประเภท

๔) การจำนำอง มี ๒ วิธี ได้แก่

- ๔.๑) นำใบรับรองการถือครองที่ดินป่าไม้ไปกู้เงินกับธนาคารโดยตรง ซึ่งเกษตรกรนิยมใช้วิธีนี้
- ๔.๒) เกษตรกรไปกู้เงินกับธนาคารของหมู่บ้าน โดยลงทะเบียนที่ศูนย์บริการการรับรองป่าไม้
- ๕) การโอนความเป็นเจ้าของของเนื้อไม้ โดยปกติจะโอนไม่ที่เก็บโടตเต็มที่ และไม่ที่ต่อเต็มที่แล้ว
- ๖) การร่วมหุ้น เป็นการแก้ปัญหาการจัดการป่าไม้ในระดับใหญ่ และพัฒนาระบบทหารณ์ นอกจากนี้ ยังสามารถช่วยป้องกันการสูญเสียที่ดินให้แก่เกษตรกรได้ การร่วมหุ้น ไม่ได้เป็นหุ้นจริงๆ แต่เป็นการแบ่งปัน เปอร์เซ็นต์ของกำไรตามการถือครองที่ดิน ซึ่งการร่วมหุ้นจะมี ๒ รูปแบบ ได้แก่ การเปิดหุ้นร่วมหุ้นภายใต้ กลุ่มเกษตรกรเอง และการเปิดหุ้นร่วมหุ้นระหว่างเอกชนกับเกษตรกร
- ๗) วิธีอื่นๆ เช่น การทำสัญญาปากเปล่า ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ขนาดเล็ก และผู้กู้มีความสัมพันธ์อันดี กับผู้ให้กู้ โดยอาจจะเป็นญาติกัน วิธีนี้จะไม่มีการลงทะเบียน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงการรับรองสิทธิ์การถือครอง ที่ดินป่าไม้

๕. How to Manage Collective-owned Forest Land?

การจัดการที่ดินป่าไม้ที่รัฐและประชาชนเป็นเจ้าของร่วมกันนั้น จะต้องใช้กฎหมาย และระเบียบ ข้อบังคับในการจัดการ โดยจะต้องมีระบบគัวต้านในการตัดไม้ มีบริการการตัดไม้ ใบรับรองการข הנส่งไม้ และ ใบรับรองการแปรรูปไม้ นอกจากนี้จะต้องสนับสนุนให้ใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างหลากหลาย เช่น ทำเป็นวนเกษตร หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นต้น

Illegal Logging and Associated Trade— What, Why and How

๑. What is illegal logging and associated trade?

มีการให้คำนิยามเกี่ยวกับ “การตัดไม้อายุ่งผิดกฎหมาย” มากมาย เช่น

๑) European Commission, ๒๐๐๓ ให้ความหมายว่า การตัดไม้อายุ่งผิดกฎหมายเกิดขึ้นเมื่อไม่ถูกตัดโดยการลงทะเบียนกฎหมายและชาติ

๒) FLEGT ให้ความหมายว่า การตัดไม้อายุ่งผิดกฎหมายคือสถานการณ์ที่ไม่ถูกตัดโดยการฝ่าฝืนกฎหมายทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ไม่ว่าจะเป็นการตัดไม้ การแปรรูปไม้ การเคลื่อนย้ายไม้ หรือการส่งออกไม้

๓) Brack& Hayman ๒๐๐๑, p.๕, FAO Corporate Document Repository ให้ความหมายว่า การตัดไม้อายุ่งผิดกฎหมายเกิดขึ้นเมื่อไม่ถูกตัด ถูกเคลื่อนย้าย ถูกซื้อหรือขายตัดโดยการลงทะเบียนกฎหมายและชาติ

แม้ว่าจะมีความพยายามในการบริหารจัดการในระดับนานาชาติแล้วก็ตาม แต่การตัดไม้อายุ่งผิดกฎหมาย ก็ยังคงอยู่ ทั้งนี้ เนื่องจากการติดตามการตัดไม้และการค้าไม้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประมาณการ และไม่สามารถบอกรได้อย่างแน่นอน อีกทั้งประเทศบรรจุ ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศไทยที่ เป็นผู้ส่งออกไม้ และประเทศจีน และประเทศอินเดีย ในฐานะที่เป็นผู้นำเข้าไม้ ก็อาจจะสามารถส่งออกและนำเข้าไม้ที่ผิดกฎหมายก็เป็นได้ เนื่องจากการส่งออกและการนำเข้าไม้ในบริบานามาก ก็มีความเสี่ยงที่จะพบไม้ที่ผิดกฎหมายมากด้วยเช่นกัน ซึ่งการตัดไม้อายุ่งผิดกฎหมายนี้ ไม่ได้เกิดขึ้นแค่ในภูมิภาคป่าเขตต้อนเท่านั้น ภูมิภาคอื่นๆ เช่น ประเทศไทย ก็มีโอกาสพบการตัดไม้อายุ่งผิดกฎหมายมากด้วยเช่นกัน

การตัดไม้อายุ่งผิดกฎหมายเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การลดลงของพื้นที่ป่าไม้ และความเสื่อมโทรมของป่าไม้ ซึ่งการตัดไม้อายุ่งผิดกฎหมายมีสาเหตุมาจากหลายประการ ได้แก่ ๑) การแก่งแย่งและความขัดแย้งในการถือครองที่ดิน ๒) การพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ เช่น ถนน ๓) องค์กรและการบริหารจัดการด้านการป่าไม้ไม่เข้มแข็งเพียงพอ และ ๔) การเปลี่ยนพื้นที่ป่าไม้ไปเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่อื่นๆ นอกจากนี้ การตัดไม้อายุ่งผิดกฎหมายมักเกิดขึ้นในประเทศที่มีทรัพยากรป่าไม้มาก

การตัดไม้อายุ่งผิดกฎหมายส่งผลกระทบทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง ทั้งนี้ กิจกรรมการการตัดไม้อายุ่งผิดกฎหมายที่แตกต่างกันจะเป็นตัวกำหนดระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วย

การตรวจสอบการตัดไม้และการค้าไม้ค่อนข้างมีความซับซ้อน เนื่องจากมีข้อปฏิบัติและขั้นตอนในการตรวจสอบมากมาย ในบางครั้งก็ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงทำให้การตรวจสอบห่วงโซ่อุปทานไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ขาดความโปร่งใส และไม่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ ทำให้ไม่สามารถรับประกันได้ว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ทั้งหมดถูกกฎหมาย

๒. What has the international community done to tackle this issue?

ในระดับนานาชาติได้มีการพัฒนานโยบายขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาการตัดไม้และการค้าไม้อายุ่งผิดกฎหมาย ได้แก่ EU FLEGT ซึ่งมีแผนปฏิบัติ ๗ ด้าน ได้แก่ ๑) มีการบูรณาการความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ๒) มีข้อตกลงการค้าแบบทวิภาคี (VPAs) ๓) มีความต้องการขั้นต่ำที่ประเทศผู้ขายไม้หรือผลิตภัณฑ์ไม้จะต้องดำเนินการให้ครบถ้วน ๔) มีนโยบายในการซื้อขาย ๕) เริ่มจากภาคส่วนเอกชน ๖) มีการให้การสนับสนุนทางการเงินและป้องกันการลงทุน และ ๗) แก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านการตัดไม้และการค้าไม้อายุ่งผิดกฎหมายได้

ข้อตกลงในการเป็นหุ้นส่วนภาคสมัครใจ (Voluntary Partnership Agreements : VPA) เป็นข้อตกลงทางการค้าเพื่อรับประกันไม่ที่ถูกกฎหมาย มี ๕ ข้อหลัก ได้แก่ ๑) เป็นข้อตกลงการค้าแบบทวิภาคีระหว่างยุโรป

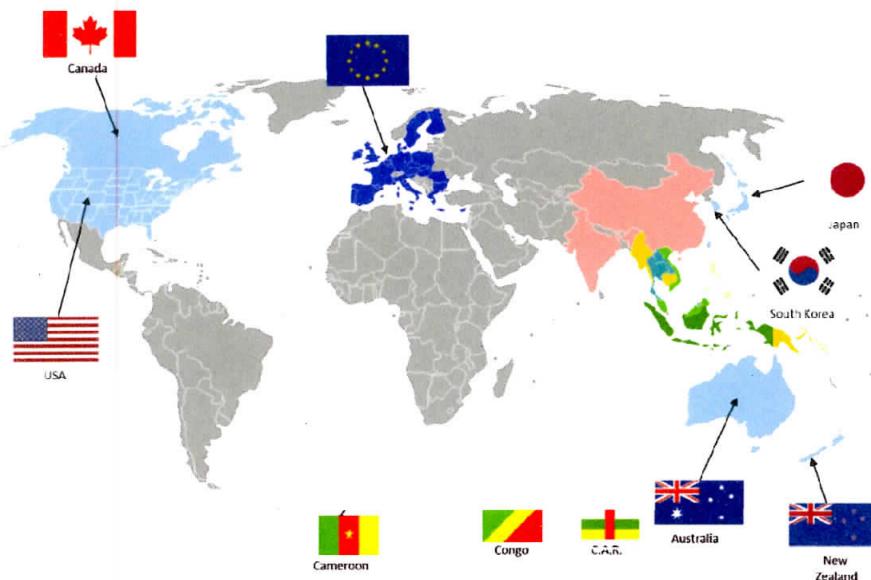
กับประเทศที่จะขายไม้ ๒) รับประกันว่าไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ที่ส่งออกไปยุโรป มาจากแหล่งที่มาที่ถูกกฎหมาย ๓) ประเทศผู้ส่งออกไม้ต้องควบคุมและมีใบอนุญาตการส่งออกไม้อายุ่งถูกกฎหมาย ๔) ยุโรปจะนำเข้าไม้จากประเทศที่มีใบอนุญาตเท่านั้น (FLEGT licensed timber) และ ๕) การถูกกฎหมายจะถูกรับประกันผ่าน TLAS(Timber Legality Assurance System)

การรับประกันด้วย TLAS จะต้องมี ๕ กระบวนการ ได้แก่ ๑) ต้องมีคำนิยามว่าด้วยเรื่องการถูกกฎหมาย วิธีการใดที่จะกล่าวให้ว่าไม้นั้นถูกกฎหมาย ๒) การควบคุมที่สามารถตรวจสอบได้ ๓) การมีเครื่องมือที่สามารถตรวจสอบได้อย่างเหมาะสม ๔) ต้องมีใบอนุญาต และ ๕) มีระบบการติดตามที่เป็นอิสระ ไม่ถูกแทรกแซง หลายประเทศได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับ FLEGT แล้ว ซึ่งประเทศไทยอยู่ในขั้นตอนของการเจรจาต่อรอง

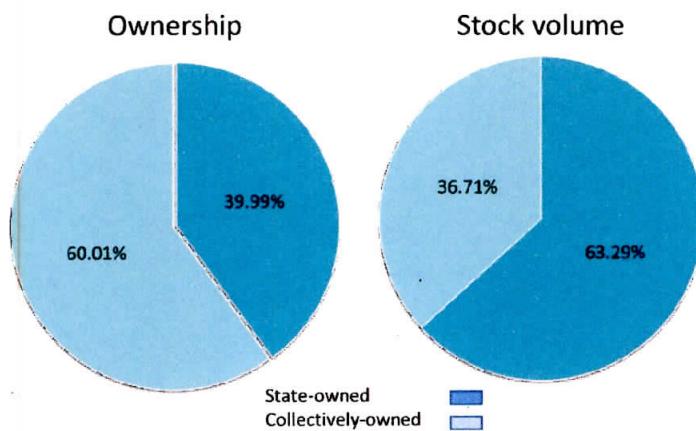
- **Implementing:** Cameroon, Central African Republic, Ghana, Indonesia, Liberia, Republic of the Congo
- **Negotiating:** Côte d'Ivoire, DR Congo, Gabon, Guyana, Honduras, Laos, Malaysia, Thailand, Vietnam
- **Informing/FLEGT support:** Bolivia, Cambodia, Colombia, Ecuador, Guatemala, Myanmar/Burma, Peru, Philippines, Papua New Guinea, Solomon Islands, Sierra Leone

การเรียกร้องให้มีการค้าไม้อายุ่งถูกกฎหมาย ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ภายในสหภาพยุโรปเท่านั้น แต่ยังมีประเทศอื่นๆ ด้วย ได้แก่ ประเทศแคนาดา ประเทศเมริกา ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์

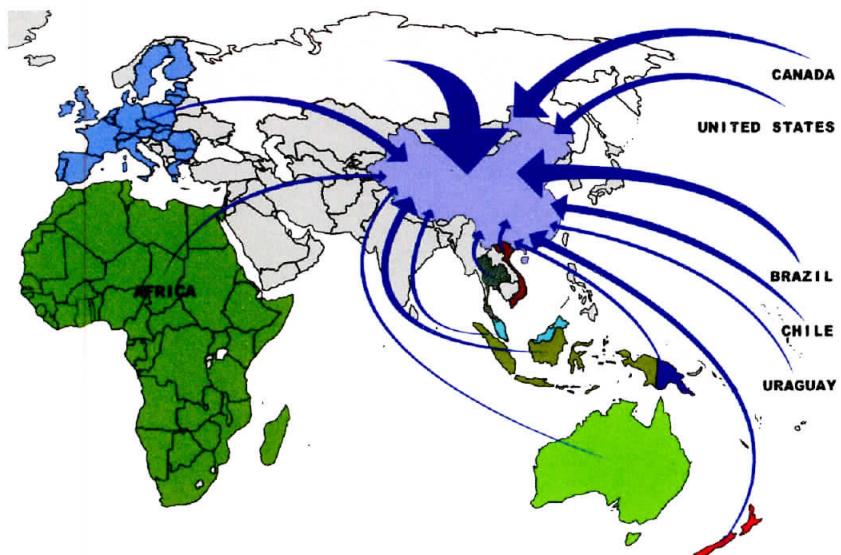

๓. How does China deal with the problem?

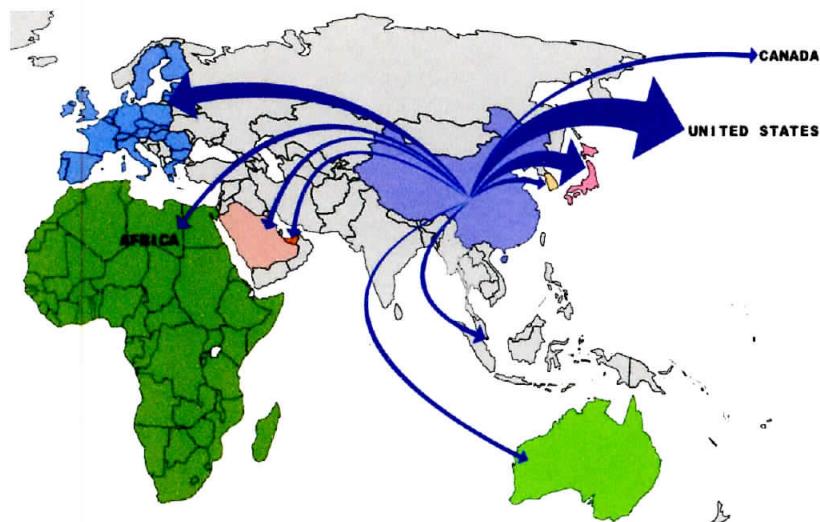
จากที่ได้กล่าวไปแล้วว่าป่าในประเทศจีน สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่ ป่าที่รัฐเป็นเจ้าของ โดยมีประมาณ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ และป่าที่มีการจัดการร่วมกันระหว่างรัฐและประชาชน โดยมีประมาณ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ แม้ว่าป่าที่มีการจัดการร่วงกันจะมีเนื้อที่มากกว่า แต่กลับมีปริมาณเนื้อไม้ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เพียง ๓๖.๗๑ เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ประเทศจีนยังถือว่าเป็นประเทศที่มีความสำคัญมากต่อการดำเนินการแก้ไขปัญหา การตัดไม้อายุงผิดกฎหมายในระดับนานาชาติ ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศจีนเป็นผู้นำเข้าไม้เป็นอันดับสามของโลก และเป็นผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์ไม้เป็นอันดับหนึ่งของโลก ดังนั้น ประเทศจีนจึงมีอำนาจทางการค้าไม้ที่ใหญ่ที่สุด ในโลก และมีความสำคัญอย่างมากต่อการรักษาสมดุลตลาดการค้าไม้ในระดับสากล การต่อสู้กับการตัดและค้าไม้ อย่างผิดกฎหมาย ทั้งในฐานะที่เป็นผู้นำเข้าและส่งออก

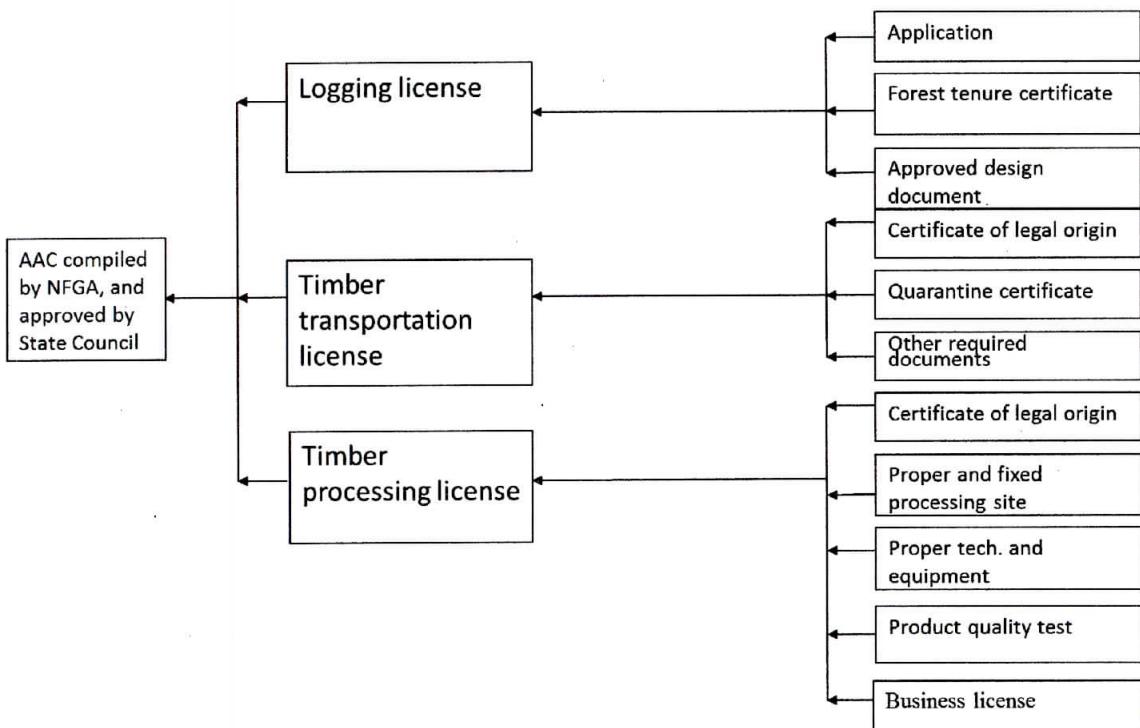
จากภาพข้างต้น จะเห็นได้ว่าประเทศจีนนำเข้าไม้จากหลายประเทศทั่วโลกโดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศไทย เม็กซิโก อินโดนีเซีย แคนาดา และประเทศรัสเซีย

จากภาพข้างต้น จะเห็นได้ว่าประเทศจีนส่งออกผลิตภัณฑ์ไม้ไปหลายประเทศทั่วโลกด้วยเช่นกัน โดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศอเมริกา อ่องกง (ซึ่งเป็นเขตการปกครองพิเศษของประเทศไทย) ประเทศญี่ปุ่น ประเทศไทย อังกฤษ และประเทศไทยเวียดนาม

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีการดำเนินการเพื่อต่อสู้กับการตัดและค้าไม้อายุร่วงผิดกฎหมายทั้งในระดับประเทศ โดยการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวทางปฏิบัติต่างๆ และระดับนานาชาติ โดยการนำข้อตกลงการค้าแบบทวิภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี อีกด้วย

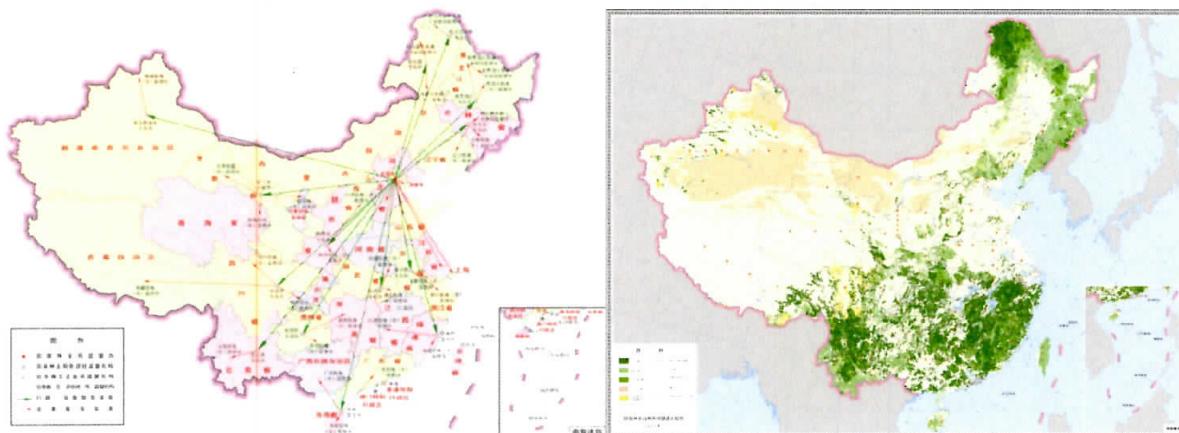
การดำเนินการเพื่อต่อสู้กับการตัดและค้าไม้อายุร่วงผิดกฎหมายในระดับประเทศ ประเทศไทยได้ใช้ระบบโควตาการตัดไม้รายปี ก่อตัวคือเป็นระบบท่อนุญาตให้ตัดไม้ได้ในแต่ละปี จะต้องไม่เกินกำลังการผลิตเนื้อไม้ ซึ่งจะมีการสำรวจกำลังการผลิตเนื้อไม้ทุกๆ ๕ ปี และจะต้องมีใบอนุญาตตัดไม้ ใบอนุญาตเคลื่อนย้ายไม้ และใบอนุญาตแปรรูปไม้ การได้มาซึ่งใบอนุญาตแต่ละประเภท จะมีขั้นตอนในการเตรียมการและการดำเนินการที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ ยังมีสำนักงานที่กำกับดูแลงานด้านการป่าไม้ ๑๕ แห่งมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ คน มีสำรวจป่าไม้กว่า ๖๐,๐๐๐ คน และมีสถานีด่านตรวจไม้ถึง ๔,๐๐๐ แห่ง กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งการกระจายตัวของสำนักงานจะมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับการกระจายตัวของป่า

Supervision offices nationwide

全国森林资源监督机构网络图

อีกทั้งยังทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ สถาบันวิจัย สภาอุตสาหกรรม ภาคส่วนเอกชนและที่ปรึกษาด้านกฎหมาย เป็นต้น

การดำเนินการเพื่อต่อสู้กับการตัดและค้าไม้อายุ่งผิดกฎหมายในระดับนานาชาติ ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ว่าประเทศไทยได้ทำข้อตกลงการค้าร่วมกับประเทศไทยอื่นๆ อีกทั้งยังพัฒนาระบบการรับรองไม้ของประเทศไทย (China Forest Certification Scheme : CFCC) อีกด้วย ซึ่งได้รีเริ่มเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ มีการพัฒนาระบบที่อยามาจนได้รับการรับรองจาก PEFC เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

แม้ว่าจะมีการดำเนินการต่างๆ แล้ว แต่ประเทศไทยยังมีความพยายามที่จะต่อสู้เพื่อยุติการตัดและค้าไม้อายุ่งผิดกฎหมาย โดยในขั้นตอนต่อไป ประเทศไทยจะพัฒนาระบบการตรวจสอบความถูกกฎหมายของไม้ (China's Timber Legality Verification System : CTLVS) ตรวจสอบตลาดค้าไม้ รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับสถานประกอบการที่ได้รับการรับรองว่าถูกกฎหมาย จัดทำฐานข้อมูล ร่วมมือกับทุกภาคส่วน และพัฒนามาตรการในการให้รางวัลสำหรับผู้ที่ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย และการลงโทษสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมาย

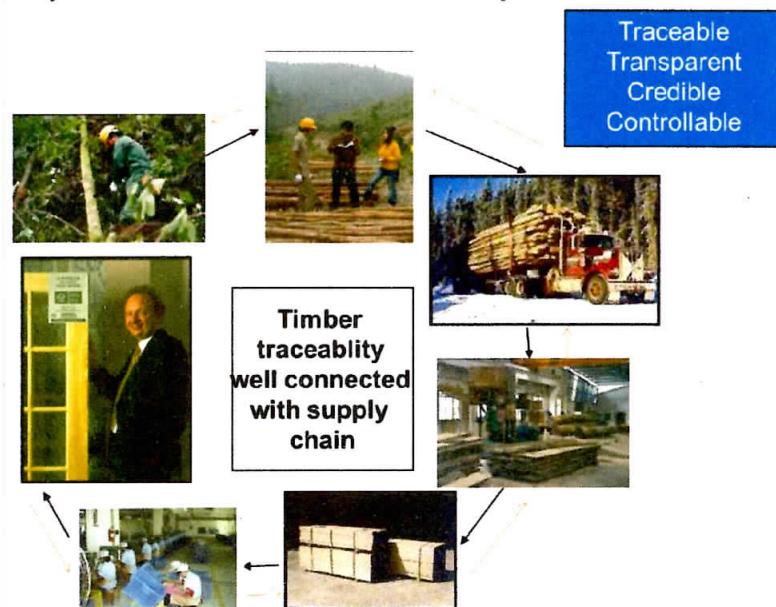
Timber Traceability for Legality

๑. Timbertraceability: background, concept and roles

การตัดไม้และการค้าไม้อย่างผิดกฎหมาย สามารถจัดการได้ด้วยมาตรการที่เด็ดขาด นั่นคือการใช้กฎหมายบังคับ และมาตรการที่มุ่งมวลนั่นคือการรณรงค์และการหาแนวทางให้มีการตัดไม้และค้าไม้อย่างถูกกฎหมาย ซึ่งในการแก้ไขปัญหาการตัดไม้และการค้าไม้อย่างผิดกฎหมาย จำเป็นที่จะต้องใช้ห้องสมอมาตรการควบคู่กันไป

การตรวจสอบย้อนกลับไม้ จึงมีความสำคัญอย่างมากในการนำใช้เพื่อแก้ไขปัญหาการตัดไม้และการค้าไม้อย่างผิดกฎหมาย การตรวจสอบย้อนกลับเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการยืนยันและรับประกันให้แก่ผู้ซื้อว่าไม่นั้นมาจากแหล่งที่มาที่ถูกกฎหมาย

Concept of Timber Traceability

จากรูปข้างต้น แสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือวิธีของการตรวจสอบย้อนกลับไม้ กล่าวคือการเชื่อมต่อผลิตภัณฑ์ไม้จะต้องสามารถตรวจสอบย้อนกลับไปยังกระบวนการแปรรูปไม้ การเคลื่อนย้าย จนถึงแหล่งที่มาของไม้ได้ การตรวจสอบย้อนกลับไม้ นอกจากจะต้องตรวจสอบย้อนกลับให้แล้ว ยังต้องมีความโปร่งใส มีความน่าเชื่อถือ และสามารถควบคุมได้ว่าจะไม่มีการปนเปื้อนไม้ที่ผิดกฎหมายเข้ามาในทุกขั้นตอน

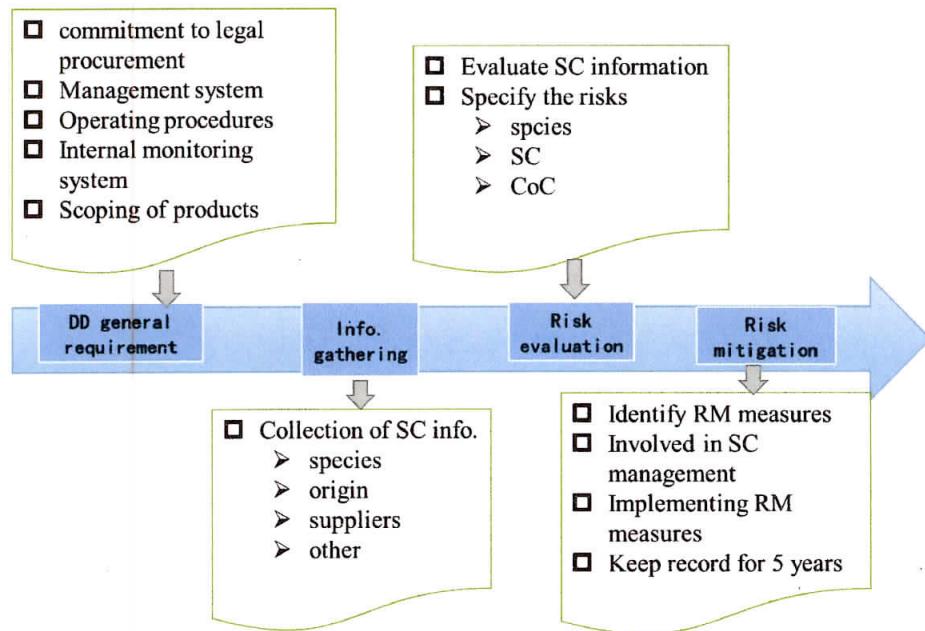
๒. Approaches and system for ensuring timber traceability

ในกระบวนการตรวจสอบย้อนกลับไม้ จะต้องมีองค์ประกอบหลักๆ ๒ ประการ ได้แก่ ๑) ประเทศผู้ส่งออกไม้จะต้องได้รับการยอมรับจากยูโรปว่าไม่นั้นถูกกฎหมาย และ ๒) จะต้องมีระบบการตรวจสอบเอกสาร (Due Diligence System : DDS) กล่าวคือยูโรปที่เป็นผู้นำเข้าไม้จะต้องตรวจสอบเอกสารการได้มาซึ่งไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ในแต่ละกระบวนการได้

ระบบการตรวจสอบเอกสารจะประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนที่มีความเชื่อมโยงกัน ได้แก่ ๑) ข้อกำหนดทั่วไป สิ่งที่จะต้องจัดเตรียม เช่น ระบบการจัดการขั้นตอนการปฏิบัติงาน ระบบการติดตามตรวจสอบภายใน

๒) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยข้อมูลที่เก็บ เช่น ชนิดพันธุ์ไม้ ปริมาณ แหล่งที่มา ๓) การประเมินความเสี่ยง เป็นการประเมินว่าในกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงการส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ มีจุดใดที่มีโอกาสเกิด การปนเปื้อนของไม้ที่ผิดกฎหมาย และ ๔) การบรรเทาความเสี่ยง ภายหลังจากการประเมินความเสี่ยง จะมีมาตรการในการบรรเทาความเสี่ยงเหล่านี้อย่างไร

China Timber Legality Due Diligence System

iii. Problems encountered

แม้ว่าจะมีแนวทางและขั้นตอนของการตรวจสอบย้อนกลับไม้แต่ในการดำเนินการยังพบปัญหาอุปสรรคบางประการอยู่ได้แก่

๑) ความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของการตรวจสอบย้อนกลับไม่ ยังถือว่าไม่ประสบความสำเร็จ เท่าที่ควร อันมาจากการข้อจำกัดของระบบการติดตามตรวจสอบที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๒) ระบบการตรวจสอบย้อนกลับไม่มีความยุ่งยาก และมีค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งอาจไม่คุ้มค่ากับการลงทุนเท่าที่ควร

๓) การมีคุ้มครองมากกว่า ๓ ประเทศ ทำให้เกิดความพยายามล้ำบาทในการตรวจสอบย้อนกลับว่าไม่นั้นมาจากแหล่งใด หากความร่วมมือในการดำเนินงานระหว่างประเทศไทยคุ้มครองนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

c. China's efforts to achieve the traceability

เพื่อที่จะแก้ปัญหาการตัดไม้และการค้าไม้อย่างผิดกฎหมาย รัฐบาลจีนจึงได้ทำข้อตกลงทางการค้ากับประเทศต่างๆ อีกทั้งยังพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับไม้ให้ความสอดคล้องกับประเทศไทยและได้จัดตั้งทีมผู้เชี่ยวชาญเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว โดยได้ร่วมมือกับผู้ประกอบการภายในประเทศเพื่อช่วยกันพัฒนาและลดความเสี่ยงต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ระบบการตรวจสอบย้อนกลับไม้มีความโปร่งใสมากยิ่งขึ้น

Update of Wood Identification Tools in China to Promote Legal Timber Trade
 &
 On-site Learning at Museum of Wood Specimens Academy of Forestry

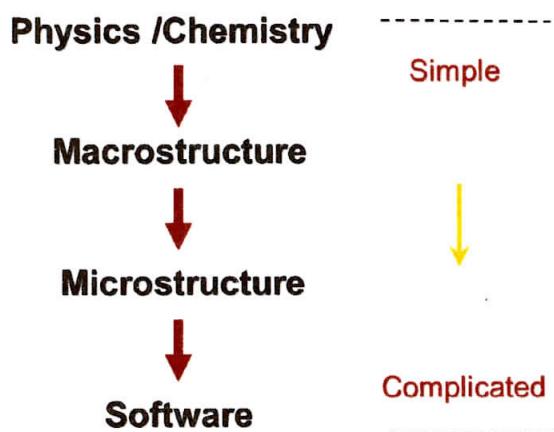
๑. Background and CITES Timber Implementation

การลักษณะตัวไม้ การตัดไม้เกินกำลังการผลิต และการค้าไม้อายุร่วมกับกฎหมาย ก่อให้เกิดปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ และกระทบกับความหลากหลายทางชีวภาพทั่วโลก เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว จึงเกิดอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัตว์ป่าและพืชพรรณจากป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์(Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora : CITES) ขึ้น เพื่อปกป้องและคุ้มครองสัตว์ป่า และพืชพรรณป่าจากการค้าระหว่างประเทศที่มากจนอาจทำให้สัตว์และพืชบางชนิดสูญพันธุ์ โดย CITES ได้จัดทำบัญชีสัตว์ป่าหรือพืชพรรณป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ขึ้น พร้อมทั้งกำหนดสถานะของสัตว์ป่าหรือพืชพรรณป่า เพื่อใช้เป็นแนวทางในการค้าด้วย หากสัตว์ป่าหรือพืชพรรณป่าอยู่บัญชี การค้าจะมีข้อกำหนดที่เข้มงวดมาก จนอาจเรียกได้ว่าเป็นบัญชีสัตว์หรือพืชที่ห้ามทำการค้าขายกันโดยปริยาย แต่หากสัตว์ป่าหรือพืชพรรณป่าอยู่ในบัญชี ๒ หรือบัญชี ๓ ความเข้มงวดจะลดลงตามลำดับ

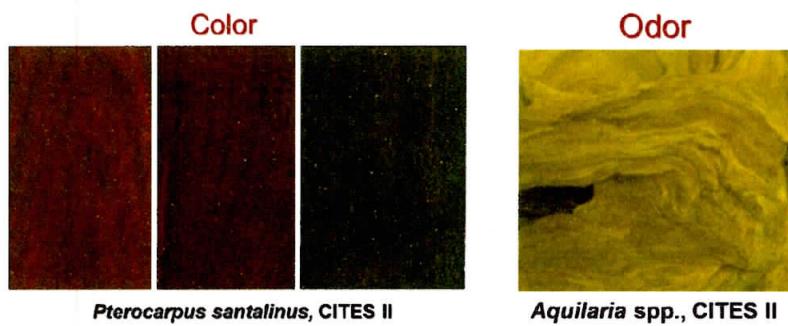
ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสมาชิกอนุสัญญา CITES ด้วย โดยมีการกำหนดนโยบายทางการค้าให้สอดคล้องกับอนุสัญญา CITES เช่น ๑) มีการสร้างความร่วมมือกับประเทศที่ทำการค้าชนิดพันธุ์พืชที่อยู่ในบัญชีของ CITES ผ่านการอบรมต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจและหาแนวทางร่วมมือทางการค้า ๒) มีใบอนุญาตทำการค้าชนิดพันธุ์พืชที่อยู่ในบัญชีของ CITES หากไม่มีใบอนุญาตดังกล่าว จะไม่ทำการค้าชนิดพันธุ์พืชนั้นๆ โดยเด็ดขาด ๓) มีระบบการตรวจสอบที่เข้มงวดโดยร่วมมือกับกรมศุลกากร

๒. Wood Anatomy

กายวิภาคไม้ (Wood Anatomy) ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์เนื้อไม้ สามารถทำได้หลายวิธี ตั้งแต่วิธีที่ง่าย ไปจนถึงวิธีที่มีความซับซ้อนสูง

วิธีแรก ไม้บางชนิดมีสี กลืน ที่มีลักษณะเฉพาะตัว จึงสามารถตรวจสอบลักษณะทางกายภาพหรือทางเคมีของไม้ชนิดนั้นได้

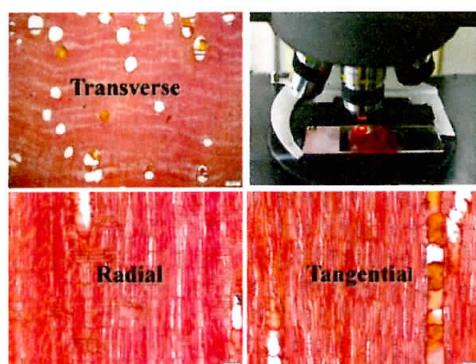

ในบางครั้ง การใช้สีของไม้เคราะห์ที่ว่าเป็นไม้ชนิดใดนั้น อาจจะต้องมีความระมัดระวัง เพราะเมื่อเวลาผ่านไป สีของไม้บางชนิดอาจจะซีดลง ทำให้การวิเคราะห์และประมวลผลเกิดความคลาดเคลื่อนได้

วิธีที่สอง การดูโครงสร้างภายในของเนื้อไม้ โดยการใช้ว่นขยายหรือแยนด์เลนส์ (hand lens) ส่องดู ลักษณะโครงสร้างภายในของเนื้อไม้นั้น โดยเฉพาะเส้นรัศมี (Ray) ซึ่งไม่แต่ละชนิดจะมีการเรียงตัวของ Ray แตกต่างกัน จึงช่วยในการวิเคราะห์ได้ว่าเป็นไม้ชนิดใด

วิธีที่สาม การดูโครงสร้างภายในของเนื้อไม้โดยการใช้กล้องจุลทรรศน์ส่องดูลักษณะโครงสร้างภายใน ของเนื้อไม้นั้น

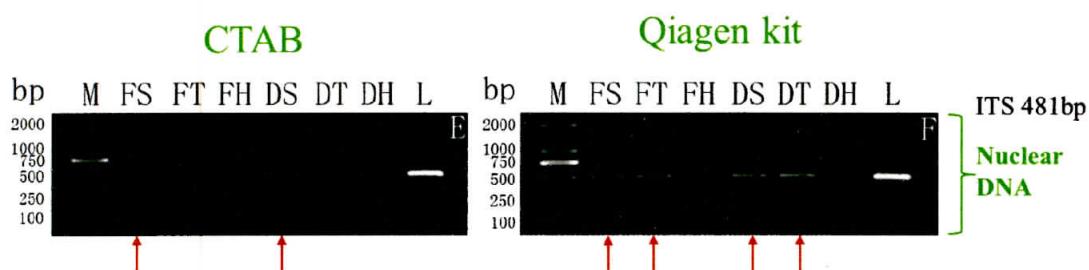
Dalbergia cochinchinensis, CITES II

วิธีที่สี่ ใช้ระบบคอมพิวเตอร์มาช่วยในการวิเคราะห์และประมวลผล โดยมีการเก็บบันทึกข้อมูลและ รายละเอียดต่างๆ ของไม้นั้นไว้

๓. DNA Barcodes

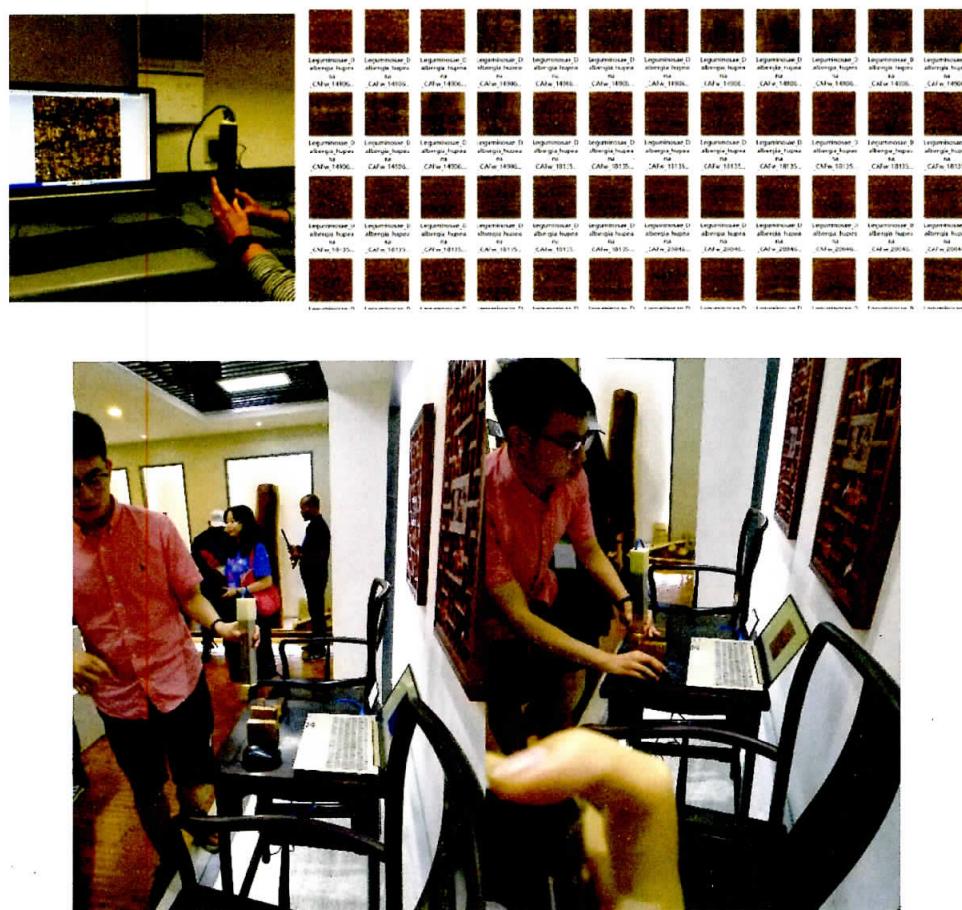
เป็นการสกัด DNA ของไม้ออกมาวิเคราะห์ การวิเคราะห์จะมีความซับซ้อนค่อนข้างมาก และการสกัด DNA ของไม้แต่ละประเภทจะมีความยากง่ายแตกต่างกัน โดยปกติ ไมเนื้ออ่อนจะสกัด DNA ได้ง่ายกว่าไมเนื้อแข็ง และไม้สดจะสกัด DNA ได้มากกว่าไม้แห้ง และไม้แปรรูป ตามลำดับ แต่โดยปกติแล้ว ไม้แปรรูปจะสกัด DNA ออกมากได้น้อยมาก เนื่องจากได้ผ่านการแปรรูปและมีการผสมสารเคมีเข้าไปเพื่อบร้อยแล้ว

วิธีการสกัด DNA มี ๒ วิธี ได้แก่ วิธี CTAB และวิธี Qiagen kit วิธี Qiagen kit จะให้รายละเอียดภายใน DNA มากกว่า อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ไม้ด้วยวิธี CTAB ก็สามารถถูกอกได้แล้วว่าเป็นไม้ชนิดใด ไม่จำเป็นต้องใช้วิธี Qiagen kit เพียงอย่างเดียว

๔. Computer Vision

เป็นการเก็บบันทึกรายละเอียดต่างๆ ของเนื้อไม้ในระบบคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับกล้องที่มีกำลังขยายสูงมาก ทำให้เห็นรายละเอียดต่างๆ ของเนื้อไม้ได้อย่างชัดเจน

วิธีการนี้ เป็นวิธีการที่มีความเที่ยงตรง แม่นยำ และน่าเชื่อถือมาก จึงถือว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุด เมื่อเทียบกับการวิเคราะห์ด้วย DNA และการวิเคราะห์ทางกายวิภาคไม้ อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์แบบนี้ต้องใช้ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ของไม้แต่ละชนิดเพื่อนำมาทำเป็นฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ดังนั้น การวิเคราะห์ด้วย DNA จึงเป็นการวิเคราะห์เนื้อไม้ที่ดีที่สุดในปัจจุบัน

๕. Chemical Fingerprint

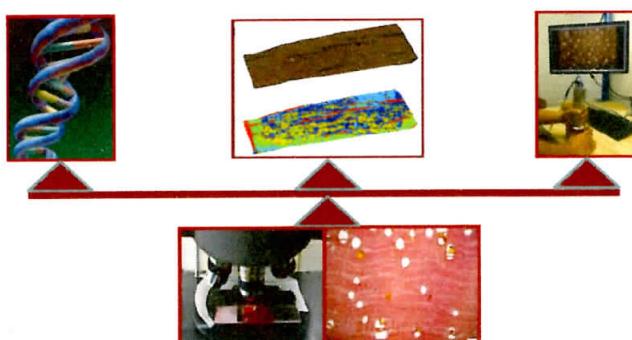
เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีแบบใหม่นำใช้เพื่อหาแหล่งกำเนิดของไม้ ว่าไม้นั้นมีแหล่งกำเนิดมาจากที่ใด โดยการใช้สารเคมีที่มีอิเล็กตรอนที่ไม่เสถียรใส่เข้าไปเพื่อแยกแหล่งที่มาของไม้ การใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เหมาะสำหรับการวิเคราะห์แหล่งที่มาของไม้ที่มีระยะทางห่างกันอย่างน้อย ๒๕๐ กิโลเมตรขึ้นไป เนื่องจาก สภาพภูมิประเทศ ลักษณะดิน ปริมาณน้ำ สภาพอากาศมีความแตกต่างกัน จึงทำให้องค์ประกอบ โครงสร้าง และสารเคมีภายในเนื้อไม้แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ จึงสามารถแยกความแตกต่างของแหล่งที่มาได้ อย่างไรก็ตาม หากระยะทางน้อยกว่า ๒๕๐ กิโลเมตร จะทำให้การวิเคราะห์ด้วยวิธีการนี้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจาก ปัจจัยในการจำแนกแหล่งที่มาของไม้มีความคล้ายคลึงกัน องค์ประกอบ โครงสร้าง และสารเคมีภายในเนื้อไม้ จึงมีความคล้ายคลึงกันตามไปด้วย จึงทำให้การจำแนกแหล่งที่มาของไม้มีโอกาสคลาดเคลื่อนได้

๖. Future Works

ในการส่งเสริมการค้าไม้อย่างถูกกฎหมาย สิ่งสำคัญคือต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าไม้นั้นมีแหล่งที่มาที่ถูกต้อง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเครื่องมือต่างๆ ขึ้นมา เพื่อช่วยพิสูจน์แหล่งที่มาของไม้นั้นให้ได้ ซึ่งประเทศไทยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

๑) พัฒนาระบบ คิดค้นนวัตกรรมใหม่ และต่อยอดเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ ในการใช้งานให้ได้ดียิ่งขึ้น

๒) มีวิธีการเก็บตัวอย่างไม้อย่างเป็นระบบ

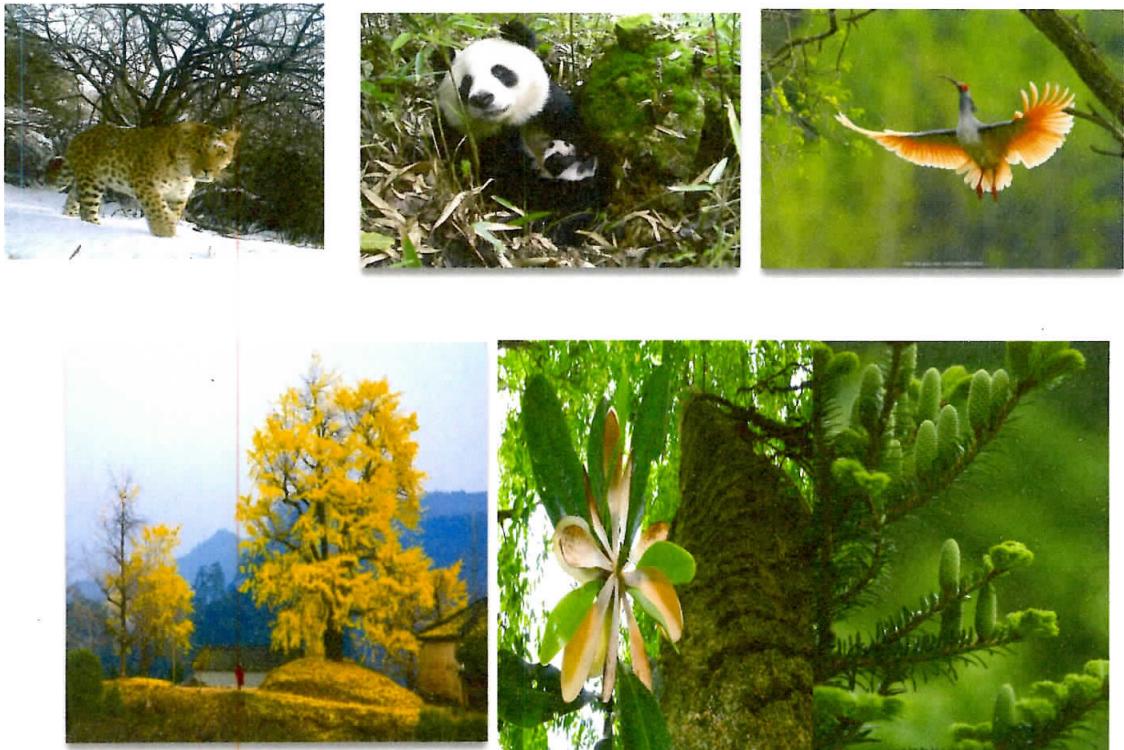
๓) สร้างเครื่องข่ายและความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ของไม้แต่ละชนิดเพื่อนำมาทำเป็นฐานข้อมูล ซึ่งการค้าไม้ในระดับนานาชาติ จะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าไม้นั้นมีที่มาจากการแหล่งใด และเพื่อช่วยให้มีฐานข้อมูลไม้ที่ครอบคลุมทั่วโลก จึงจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือกับประเทศต่างๆ เพื่อช่วยกันเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เป็นฐานข้อมูลในการตรวจสอบ ดังนั้น การสร้างเครื่องข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศจึงมีความจำเป็นมากต่อการพัฒนาระบบนี้

๔) มีการจัดอบรมและจัดประชุมเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย และการใช้เครื่องมือต่างๆ

Wildlife Conservation and Management in China

๑. Overview of China's Wildlife Resources

ประเทศจีนมีความหลากหลายของชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์มาก อย่างไรก็ตาม พืชและสัตว์หลายชนิดถูกคุกคามจนกล้ายเป็นสัตว์หายากและใกล้สูญพันธุ์

๒. Legal System

ประเทศจีนมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ป่ามากมาย เช่น กฎหมายป่าไม้ กฎหมายการคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายเบียบตีเกี่ยวกับการคุ้มครองสัตว์ป่า กฎหมายเบียบตีเกี่ยวกับการคุ้มครองพืชป่า กฎหมายเบียบตีเกี่ยวกับการบริหารจัดการการนำเข้าและส่งออกสัตว์ป่า นอกจากนี้ ยังมีการปรับปรุงกฎหมายการคุ้มครองสัตว์ป่าฉบับใหม่ ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเนื้อหาสาระสำคัญของกฎหมายฉบับใหม่นี้คือ

- ๑) เพื่อกำหนดหลักการของการคุ้มครองก่อนว่าเพื่อการจัดการ หรือเพื่อการควบคุมอย่างเข้มงวด
- ๒) เพื่อส่งเสริมการจัดการถาวรที่อยู่ของสัตว์ป่า
- ๓) เพื่อส่งเสริมการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า
- ๔) เพื่อกำหนดมาตรฐานการจัดการและการใช้ประโยชน์
- ๕) เพื่อให้ความสำคัญกับการชดเชยความเสียหายให้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสัตว์ป่า
- ๖) เพื่อจัดกิจกรรมการปล่อยสัตว์คืนสู่ธรรมชาติ
- ๗) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคมในการคุ้มครองสัตว์ป่า
- ๘) เพื่อกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๓. Conservationand Management

ประเทศไทยมีแนวทางในการอนุรักษ์และจัดการสัตว์ป่าหลายแนวทาง ได้แก่

๑) ให้ความช่วยเหลือและเพาะเลี้ยง โดยการคุ้มครองสัตว์ป่าทั้งในพื้นที่คุ้มครอง ได้แก่ ป่าธรรมชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนอกพื้นที่คุ้มครอง ได้แก่ สวนพฤกษาศาสตร์ ป่าอื่นที่อยู่นอกเขตป่าอนุรักษ์อีกห้องยัง ส่งเสริมการปล่อยสัตว์ป่าคืนสู่ธรรมชาติอีกรอบ และจัดโครงการต่างๆ เพื่อคุ้มครองสัตว์ป่า

๒) ควบคุมการค้าและการใช้ประโยชน์อย่างเข้มงวด มีองค์ประกอบหลักในการจัดการ ๔ ข้อ ได้แก่

๒.๑) ผู้ที่จะล่าสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์ขาย ครอบครอง ใช้ประโยชน์ นำเข้า หรือส่งออกสัตว์ป่า จะต้องได้รับการอนุญาตก่อน จึงจะสามารถดำเนินกิจกรรมได้

๒.๒) มีมาตรการควบคุมสัตว์ป่าที่มีที่มาอย่างผิดกฎหมายหรือยังไม่ทราบว่ามีมาจากแหล่งใด อีกห้องมีแนวทางการจัดการ และมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

๒.๓) ตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์ป่าและผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากชิ้นส่วนของสัตว์ป่าอย่างเข้มงวด ว่ามีที่มาถูกต้อง ได้รับการอนุมัติจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐแล้วหรือไม่

๒.๔) มีการจัดทำคู่มือเพื่อส่งเสริมการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า และอุตสาหกรรมการใช้ประโยชน์ จากสัตว์ป่า

๓) ต่อสู้กับการค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย โดยการดำเนินการร่วมกับทุกภาคส่วนในการปราบปราม การค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย

๔) มีการรณรงค์เผยแพร่ อบรม ประชุมสัมมนา และให้การศึกษา

๕) ในกรณีที่มีประชาชนได้รับความเสียหายจากสัตว์ป่า จะมีการจ่ายค่าชดเชยเยียวยาความเสียหาย ที่เกิดขึ้น โดยในแต่ละพื้นที่จะมีอัตราค่าชดเชยความเสียหายที่แตกต่างกัน

๔. FuturePlan

ประเทศไทยมีแผนในการอนุรักษ์และจัดการสัตว์ป่าในอนาคต ดังนี้

๑) ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ป่าให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบันมากขึ้น

๒) พัฒนาและดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สัตว์ป่า โดยการสร้างแผนยุทธศาสตร์การ คุ้มครองสัตว์ป่าและพืชป่าที่หายากและใกล้สูญพันธุ์

๓) ส่งเสริมการคุ้มครองสัตว์ป่าและการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อคืนสู่ธรรมชาติ โดยการคุ้มครองห้องใน และนอกพื้นที่อนุรักษ์

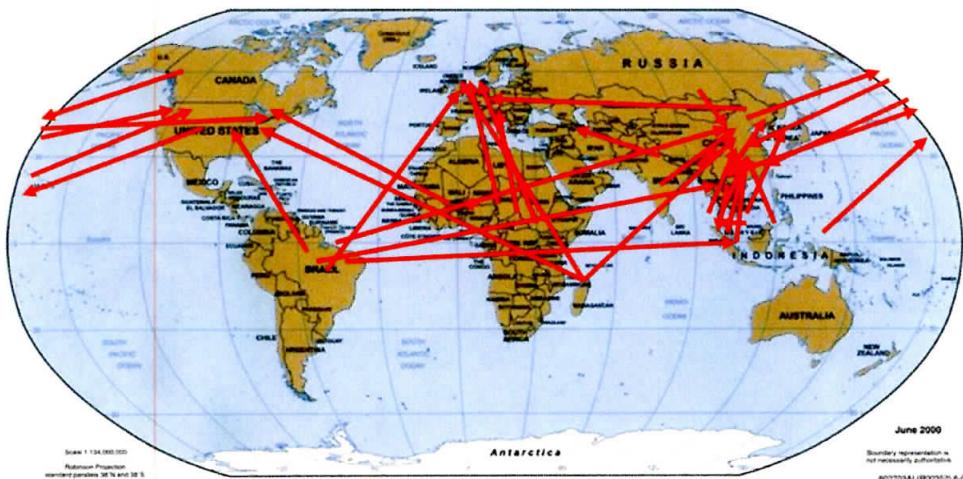
๔) ดำเนินการปราบปรามการค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมายอย่างต่อเนื่อง

๕) ให้การศึกษา รวมทั้งจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่า

CITES and China

การค้าสัตว์ป่าเกิดขึ้นทั่วโลก ซึ่งมีมูลค่าทางการค้ากว่า ๓๐๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี และประเทศจีน ก็เป็นหนึ่งในประเทศที่ส่งออกสัตว์ป่าเป็นจำนวนมากไปยังประเทศผู้ซื้อต่างๆ ทั่วโลก แต่สัตว์ป่าที่ทำการค้าจะเป็น สัตว์ป่าที่ได้จากการเพาะพันธุ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ไม่ใช่สัตว์ป่าตามธรรมชาติ

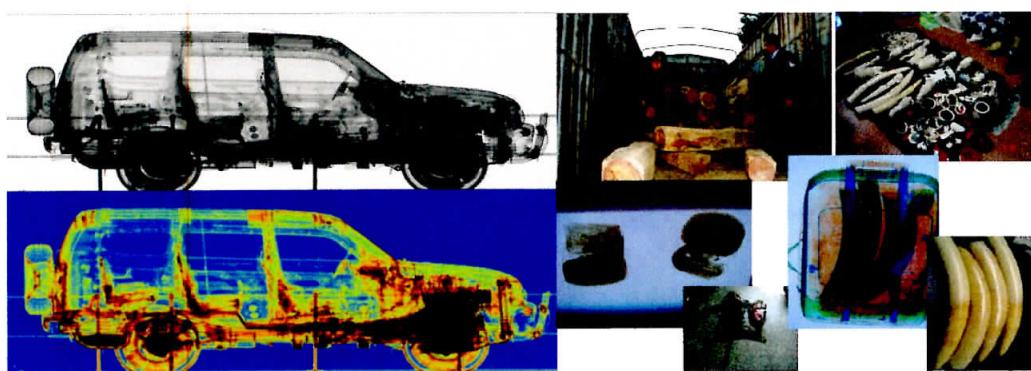
การลักลอบค้าสัตว์ป่าอย่างผิดกฎหมายเป็นประเด็นที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ เนื่องจากมีตลาดมีดีที่ทำ การลักลอบค้าสัตว์ป่าอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งมูลค่าการค้าสัตว์ป่าในตลาดมีมีมากถึง ๑๐,๐๐๐ – ๒๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

จากแผนภาพข้างต้นจะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีการลักษณะค้าสัตว์ป่าอย่างผิดกฎหมายด้วยเช่นกัน เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวเพื่อให้สามารถส่งออกสินค้าได้ตามข้อตกลงของ CITES ประเทศไทยจึงมีมาตรการและแนวทางต่างๆ ได้แก่

๑) จัดทำระบบ National Single Window (NSW) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ตลาดค้าสัตว์ป่าที่ถูกกฎหมาย ซึ่งระบบนี้จะช่วยให้ผู้ซื้อสามารถตรวจสอบที่มาของสินค้า (สัตว์ป่าและผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากชิ้นส่วนของสัตว์ป่า) ได้ว่ามีแหล่งที่มาที่ถูกกฎหมายหรือไม่

๒) ปราบปรามการนำเข้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมายที่จะเข้ามายังประเทศไทยและสร้างภาคเครือข่ายกับต่างประเทศ เพื่อร่วมมือกันป้องกันการลักษณะค้าสัตว์ป่าข้ามชาติ

๓) ปิดกิจกรรมค้าที่เกี่ยวกับการค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมายภายในประเทศไทย โดยในปัจจุบันโรงค้าสัตว์ป่าถูกปิดตัวกว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์แล้ว ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับผู้ที่ประกอบอาชีพดังกล่าว รัฐบาลจึงได้จ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ พร้อมทั้งหาอาชีพใหม่ให้เพื่อที่จะได้มีต้องค้าสัตว์ป่าที่ไม่ทราบแหล่งที่มาหรือมีที่มาที่ผิดกฎหมายอีก

นอกจากการดำเนินการภายในประเทศไทยแล้ว ประเทศไทยยังส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าในต่างประเทศ อีกด้วย โดยการให้เงินสนับสนุนในการคุ้มครองสัตว์ป่าในประเทศไทยต่างๆ เช่น ประเทศไทยเคยย่า

中国绿色时报
CHINA GREEN TIMES
报头题字 江泽民 全国绿化委员会 国家林业局 主管 中国绿色时报社 主办
读者服务刊号 CN11-0209 邮发代号 1-170
2014年5月13日 星期二 第3995期 A1

李克强参观内罗毕焚烧象牙纪念地

中国将援助非洲1000万美元保护野生动物

新华社内罗毕5月10日电(记者
二三、周莎莎) 应肯尼亚总统肯雅塔
邀请,中国国务院总理李克强同肯雅
在内罗毕出席中国和肯尼亚在内罗
比共同举行的销毁非法象牙仪式。李克
强出席并致辞。他强调,中国政府
坚决反对非法象牙交易,已经全面
禁止象牙贸易,并承诺今后不再进
行象牙买卖。同时,中国政府将向肯
尼亚提供1000万美元资金支持,帮助
肯尼亚加强野生动物保护。

严厉打击走私和偷猎犯罪。
李克强指出,今年初,中方对卢朝
勤6·1特大跨国犯罪案,于一月初
根据有关法律规定对卢朝勤先生和相
关犯罪嫌疑人依法提起公诉,并提请
最高人民法院批准逮捕。目前,有关
案件正在审理过程中。中国政府
对卢朝勤先生的判决,充分体现了中
华民族传统美德和中国人民的正义
精神。同时,中国政府将继续加强
打击力度,坚决维护国家利益和人民
生命财产安全。

李克强强调,中国政府和人民
将一如既往地支持肯尼亚打击
野生动物保护方面的违法犯罪活
动,希望双方加强合作,共同为保
护世界生物多样性作出贡献。

又讯 中新网内罗毕5月10日电
据新华社报道,中国国务院总理李克强
10日在肯尼亚首都内罗毕出席肯尼亚
总统肯雅塔主持的中国和肯尼亚
在内罗毕共同举行的销毁非法象
牙仪式。李克强指出,中国政府
严厉打击走私和偷猎犯罪。

10